

S prireditvijo, ki smo jo pod naslovom "Naj se ne ponovi" pripravili v telovadnici v Desklah, je opravljeno veliko in uspešno delo. Hvala vsem za pomoč pri njeni izvedbi in za sodelovanje na prireditvi.

Zahvaljujemo se tudi obiskovalcem, še posebej pa gre zahvala vsem sponzorjem in donatorjem. Naše ter vaše brezplačno in prostovoljno delo naj rodi sadove!

Iniciativna skupina KS Anhovo - Deskle

Časopis občine Kanal ob Soči / julij 2008 / št.19 / leto VI / odgovorni urednik: Valter Pregelj / www.obcina-kanal.si / brezplačen izvod

Turizem: odskočišče je, pogumnih manjka

Foto: Bruno Bizjak

IZ VSEBINE

Dr. Metoda Dodić Fikfak raziskuje azbestne bolezni in išče način, kako pomagati pomagati obolelim. Več na str. 4 in 5

Poslovala se je prva generacija devetletkarjev iz kanalske OŠ. Vse je zgedalo zelo resno, pravijo, a spomini so lepi. Več na str. 7

... Z MOSTA ...

V tolmu

Človek od nekdaj rad potuje. Spoznava tuje kraje, navade in običaje. Raziskuje stvaritve drugih narodov in kultur, občuduje naravne lepote njemu oddaljenih svetov. In v vsem tem išče užitek, sprostitve, oddih in Smisel. Človek je turistično bitje. Medtem ko eni izpopolnjujejo svoje bivanje s potovanji, se drugim s tem ponuja priložnost za zaslužek, za oplemenitenje njihove materialne biti.

Turizem je pač izmenjava. Trgovina! Kjer morajo biti pričakovanja, želje, potrebe ene strani izpolnjene, da druga stran to lahko unovči. Seveda sta važna tudi občutek in gotovost, da nihče ni bil v tem odnosu prikrajšan, opeharjen, izigran.

Zato se potovanje najprej začne v vsakem izmed nas – naj bo to turist ali domačin, gost ali gostitelj. Razumeti in se vživeti.

Turizem je torej prijaznost in gostoljubje, široka izbira in ponudba. Naravne danosti in dodana vrednost. Nenehno iskanje in po(s)kušanje. Vlaganje (ne samo denarja) v podobo ljudi in kraja.

Turizem ni tarnanje in udrihanje po državi, občini ... Je iznajdljivost, pronicljivost, inovativnost, ustvarjalnost in tudi opozarjanje. Če ni potrebne infrastrukture, informacijskih tabel, recimo za dostop do Soče, če ni zahtevanih pogojev za nočitvene zmogljivosti ...

Kepica sladoleda in hladno pivo sta "stvar" trenutnega ugodja, dober občutek, prijazna postrežba ter nevsiljiva pozornost in neobičajna ponudba imajo daljši spomin. Zato je tudi zadovoljstvo toliko večje.

Valter Pregelj

Premalo hladni bife in lepote narave

Kanalska občina se lahko pohvali z bogato naravno in kulturno dediščino, s Sočo, z edinim znanim slovenskim meteoritom, s številnimi zbirkami in še številnejšimi prireditvami. Predvsem pa sta tu na razpolago neokrnjena narava in mir, ki ju turisti dandanes vse pogosteje iščejo. Pred vrhuncem turistične sezone je na mestu vprašanje, ali znamo te prednosti dovolj izkoristiti in od obiskovalcev, ki v vedno večjem številu prihajajo v srednjo Soško dolino, na Kanalski Kolovrat in Banjško planoto, iztržiti še kaj več od kozarca piva in kepice sladoleda.

"Italijani me sprašujejo, kje bi lahko kaj dobrega pojedli, prehodni gostje iščejo prenočišča. Ker v Kanalu prenočišč in gostinske ponudbe primanjkuje, se odpeljejo naprej v Posočje ali proti Novi Gorici," pravi **Martina Drašček**, lastnica okrepčevalnice Rafaello, ene zadnjih turističnih pridobitev v Kanalu. Od Ročinja do Deskel je na voljo nekaj več kot 70 postelj, kamp letos še ni zaživel, zaprla so se vrata Petručke.

Zato pa se obetajo novosti odpirajo v vasi Vrtače pod Korado in v Levpi.

Nataša Ozebek

Več na str. 10 in 11

Občinski nagrajenci 2008

Ob prazniku Občine Kanal ob Soči so podelili občinska priznanja za dosežke v letošnjem letu. Najvišje priznanje, občinsko nagrado so prejeli šahovska velemojstrica **Jana Krivec** ter dolgoletna javna delavca **Slavko Jereb** in **Franc Krnel**. Dobitniki občinskih priznanj pa so **Iztok Gabrijelčič**, ki je že vrsto let dejaven v kulturi in turizmu, magistra farmacije in vodja lekarne v Kanalu **Silva Tubakovič** in župnik v Kalu nad Kanalom **Martin Ivan Pavlin**.

Varuhinja človekovih pravic Zaskrbljujoči okoljski problemi

KANAL - Varuhinja človekovih pravic Zdenka Čebašek Travnik je v okviru svojih obiskov po Sloveniji prvič obiskala tudi občino Kanal ob Soči. Po pogovoru z županom in sedmimi občani, ki so se želeli srečati z njo in ji predstaviti svoje probleme, je bila zaskrbljena: "Trije so izpostavili težave s področja okolja, po dva pa s področja pokojninskega zavarovanja in prepočasnega reševanja nepremičninskih zadev."

Piše in slika: Nataša Ozebek

V ospredju pogovorov je bila problematika azbesta in Salonita Anhovo. Varuhinja ugotavlja, da so mnogi azbestni bolniki z novim zakonom o odpravljanju posledic dela z azbestom v slabšem položaju kot prej. "Odškodnine so zelo nizke. Pogovarjali smo se o postopkih za uveljavljanje odškodnin po novem zakonu in našli nekaj točk, na katerih bi skupina ljudi lahko znova poskusila s spremembo zakonodaje," je pojasnila.

Krajani so varuhinjo opozorili tudi na težave s sežiganjem odpadkov v Salonitu Anhovo.

"Bolj kot z osebnimi problemi so k meni prišli zaskrbljeni, kaj bo to prineslo prihodnjim rodovom," je dejala varuhinja človekovih pravic. Sicer pa se želi v prihodnje srečati tudi s predstavniki podjetja, saj je na upravnem sodišču tožba posameznikov, ki so bili izločeni kot stranke v postopku pridobivanja okoljevarstvenega dovoljenja, čeprav živijo v vplivnem območju cementarne. Od podjetja pričakuje stalni monitoring izpustov, smiselno pa se ji zdi tudi preveriti, kakšne odpadke sežigajo v Salonitu.

Kot je še povedala, jo je šokiral predvsem pogovor s prebivalcem Goriških Brd, ki jo je seznanil s prekomernim škropljenjem sadovnjakov in vinogradov. Zaradi njegovega opozorila o ogromnih količinah škropiv, ki se uporabljajo tudi v naseljih, bo Čebaškova od kmetijskega ministrstva zahtevala poostren nadzor in dodatna pojasnila.

Zdenka Čebašek Travnik: Opozorila pred sežiganjem odpadkov

Kanalski veterani čakajo odgovor o prodaji stražnice

Kanalski veterani Minister obljubil dom

KAMBREŠKO - Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Kanal je konec aprila pripravilo predpraznično srečanje, na katerem so obeležili dan slovenske vojske in dan njihove zveze. Srečanje, ki se ga je udeležilo približno 200 veteranov in njihovih gostov, med njimi tudi obrambni minister Karel Erjavec, so izkoristili tudi za slovesnost ob zaključku delne obnove nekdanje stražnice. Ta je sedaj veteranski dom, v obnovo katerega so doslej vložili že več kot sto tisoč evrov donatorskih sredstev in prek deset tisoč ur prostovoljnega dela. Ministrstvo za obrambo je kanalskim veteranom za vse njihove dejavnosti in opravljeno delo pred kratkim podelilo status društva, ki na področju obrambe deluje v javnem interesu. Ob obisku pa jim je minister Erjavec obljubil, da bo država brezplačno prenesla lastništvo nekdanje stražnice na kanalsko občino.

Ksenija Černuta

Jezero kmalu neprepustno

KANALSKI VRH – Umetno akumulacijsko jezero prve črpalne hidroelektrarne v Sloveniji je začelo dobivati vodotesno dno iz neprepustnega asfaltbetona. Iz vrtojbenskega obrata ajdovskega Primorja bodo na Kanalski Vrh do konca septembra prepeljati 52.000 ton ali približno 3250 kamionov asfaltne mase, s katero bodo švicarski strokovnjaki iz podjetja Walo preplastili 140.000 kvadratnih metrov dna in poševne stene jezera. To bo sprejelo do dva milijona kubičnih metrov vode, na leto pa bodo v Soških elektrarnah Nova Gorica z njenim prečrpavanjem proizvedli 426 gigavatnih ur energije. Svojevrstna zanimivost, ki dobiva vse bolj jasne obrise, na Kanalski Vrh že vabi številne radovedneže. Zato opozorilo, naj bodo na cesti zaradi močno povečanega tovornega prometa previdni, ni odveč.

Tekst in slika: Nataša Ozebek

Sto let padca meteorita Odlitek da, izvornik ne

AVČE – Konec marca so Avčani praznovali stoletnico padca meteorita v bližino njihovega kraja. Nanj so izjemno ponosni, saj gre za edini najdeni meteorit na območju Slovenije. Hranijo ga v dunajskem prirodoslovnem muzeju. Čeprav si v kraju prizadevajo, da bi meteorit dobili nazaj v Slovenijo, pa trenutno v Avčah lahko občudujemo samo njegov odlitek in obiščemo mesto, kjer je padel na zemljo.

Piše: Ksenija Černuta
Sliki: Darko Humar

"Padel je natanko ob tri četrt na deveto uro dopoldne 31. marca leta 1908. Sprva so mislili, da gre za padec kosa topovske kroglice, ampak že čez nekaj dni je bilo zanesljivo potrjeno, da gre za meteorit, ki je priletel iz vesolja. Domačini so ga najprej predali orožnikom v Ročinju, od tam je romal na Deželno orožniško poveljstvo v Trstu. Ko pa so zanj izvedeli v cesarskem muzeju na Dunaju, so takoj poskrbeli, da je prišel v njihovo zbirko. Tam se nahaja še danes", je zgodbo o avškem meteoritu pojasnil dr. Dragan Božič, član pripravljalnega odbora celotedenske prireditve ob stoletnici padca meteorita v Avčah. Začeli so jo s predavanjem o meteoritih, zaključili pa z osrednjo slovesnostjo in odprtjem razstave. V okviru prireditev so predstavili tudi dva filma in izdelke, ki so jih ustvarili otroci.

Okoljski minister Janez Podobnik na prireditvi v Avčah

Čeprav so obiskovalci morda pričakovali, da bodo v Avčah videli pravi meteorit, se to ni zgodilo. Dunajski muzej ga namreč ni želel dati iz rok, ker je zanj očitno predragocen, dovolil pa je izdelavo odlitka, ki ga Avčani lahko tržijo tudi kot spominek.

"Z naravoslovnim muzejem na Dunaju smo se dogovorili, da so nam izdelali kalup, mi pa smo jim ga odplačali in dobili vso ekskluzivo za nadaljnjo reprodukcijo in prodajo teh meteoritov", je povedal Vojko Jakopič, predsednik ŠKTD Avče.

V promocijske namene so poskrbeli še za majice, poštni žig in priložnostno znamko z motivom meteorita. V vasi so postavili informativne table, kraj, kamor je padel meteorit, pa so še posebej označili.

Odlitek meteorita

SLAVKO JEREB, občinski svetnik
(Nova Slovenija)

Zahodna razvojni os

Ustvarjanje relativno močnejšega standarda v posameznih delih občine še bolj izrazito povzroča neenakomernost pogojev za življenje vseh občanov na območju celotne občine. Tako nekateri kraji še nimajo urejene niti oskrbe s pitno vodo. In prav vodooskrba je ena od primarnih nalog občine. Zato sem z velikim veseljem podprl sklep občinskega sveta, da se – kljub tudi drugačnim pobudam – na razpis za pridobitev evropskih sredstev prijavi projekt vodovoda Kal nad Kanalom – Levpa. Čeprav bo pridobitev teh sredstev predstavljala le majhen delež v vrednosti celotne investicije, bo s tem zadostno pogojem in zahtevam po faznem uresničevanju naložbe. S takšno odločitvijo naj bi bilo upanje krajanov na pitno vodo korak bližje, medtem ko bo moral marsikateri investicijski projekt v času financiranja za Kal nad Kanalom in Levpo tako pomembne pridobitve v čakalno vrsto.

Ugotavljam, da se z drugim velikim projektom, to je izgradnja doma za ostarele, razen narejene analize stanja in idejnega projekta ter njegove umestitve v prostor, nekako ne moremo ali si ne upamo premakniti s točke mirovanja. To je projekt, ki bi poleg socialnega varstva starejših, nudil tudi številna nova delovna mesta. Ne glede na to pa je vredno pohvale, da občina podpira, financira in še dodatno širi program oskrbe na domu prek Centra za socialno delo.

S sprejetjem Prostorsko ureditvenih pogojev za Salonit Anhovo (v postopku obravnave sta tudi PUP za naselje Anhovo in OPPN za kamnoloma Rodež in Perunk) bi morala občina čim prej pristopiti k usklajevanju, izdelavi in posodobitvi prostorskih načrtov. Ti morajo biti razvojno naravnani, prav tako moramo z njimi na novo vrednotiti območja poselitve in razvoja, predvsem z zahtevano in tako zeleno obrtno cono. Novi plani naj vključujejo tudi pobude posameznikov in omogočajo novogradnje tako v dolini kot tudi na podeželju.

Naša občina je usmerjena v gospodarstvo, v zadnjem času vse bolj tudi na energetsko področje, vsi pa vedno in povsod poudarjamo, kako pomemben je turizem in njegov razvoj. Tudi vlaganja občinskih sredstev v turistične dejavnosti nam to potrjujejo. Vendar se bojim, da bodo z dokončanjem avtocestnega križa v Sloveniji dane možnosti, da turisti zaobidejo Soško dolino in našo občino.

Zato predlagam, da občina na vseh državnih ravneh in v ustreznih ustanovah nastopi s pobudo o uvrstitvi projekta "Zahodna razvojna os" v državni program. Zahodna razvojna os mora povezati Soško dolino od njenega izvira do Nove Gorice in Krasa. S posodobitvijo cestne povezave, obvoznicami, tretjimi pasovi in z rekonstrukcijo nevarnih odsekov v celotni njeni dolžini bo namreč možna večja pretočnost prometa in s tem bolj množičen obisk turistov. V nasprotjem bomo z vsem turističnim potencialom postali slepo črevo naše domovine.

Foto: Osebni arhiv

Brezmejni kulturni dnevi

KAMBRÉŠKO - Šeste kulturne dneve pod Globočakom, ki jih organizira Turistično rekreacijsko društvo Globočak in so letos postali brezmejni, so 25. maja skupaj z Beneškim gledališčem odprli pevci Mešanega pevskega zbora Rečan iz Grmeka v Benečiji, Moškega pevskega zbora Lijak z Vogrskega in legendarnega Tržaškega partizanskega pevskega zbora. Zadnji je zbrane navdušil z nastopom v duhu multikulturalnosti in anti-fašizma. Za zaključek pa so skupaj z nastopajočimi zapeli tudi obiskovalci in obiskovalke, tako da sta 'Vstajenje Primorske' in 'Oj božime' odmevala z bregov mejne reke Idrije.

Tekst: L. Š.; Slika: Toni Dugorepec

Kot vedno kulturno pod Globočakom

dr. Metoda Dodić Fikfak, raziskovalka azbestnih bolezni

Upanje za obolele zelo utemeljeno

“Če se tega lotevaš, vedi da boš zaznamovana za vse življenje. To je nekaj, kar te neprestano spremlja.”

Tako je njeno odločitev, da se v svojih raziskavah posveti azbestu, komentiral eden od njenih ameriških mentorjev **prof. dr. David Wegman**. Bilo je pred dvanajstimi leti, med študijem v Ameriki. In imel je prav.

Predstojnica Kliničnega inštituta za medicino dela, prometa in športa v Ljubljani je danes svetovno priznana raziskovalka in poznavalka azbesta in azbestnih bolezni. Je članica svetovnih protiazbestnih gibanj in ena najglasnejših strokovnjakinj, ki opozarjajo na nevarnost azbesta. Za njo je že kar nekaj pomembnih znanstvenih raziskav, tudi takih, ki so ovrgle svetovne teorije. Trenutno pa išče predvsem način, kako pomagati obolelim.

Sprašuje: Ksenija Černuta

Kako je prišlo do tega, da ste se v svojem raziskovalnem delu lotili ravno azbesta?

V Ameriki je med mojim študijem leta 1996 izšel zelo intriganten članek, ki je govoril o tem, da beli azbest ni nevaren zdravju oz. da je zdravju nevarna samo ena oblika azbesta, to so tako imenovani amfiboli. Domnevalo se je in to zelo utemeljeno, da so bili strokovnjaki, ki so do tega dognanja prišli in to publicirali v javnost, podkupljeni s strani industrije. Začela sem razmišljati, da bi mogoče mi – skupina, s katero sem takrat delala – lahko dokazali nasprotno. Že takrat sem vedela za Salonit, zato sem si zadala nalogo, da bom to ob vrnitvi v domovino raziskala. In to sem tudi naredila.

Kako je potekalo vaše prvo, z azbestom povezano raziskovanje, in kaj ste ugotovili?

V Salonitu sem od konca devetdesetih najprej dve leti zbirala podatke o delavcih. Vsi zaposleni so mi pri tem izjemno pomagali. Identificirali smo več kot sedem tisoč delavcev in to od leta 1947 naprej. Ko sem to opravila, delavci niso bili več samo številke, temveč osebe z imenom in priimkom. Potem smo začeli s študijo, v kateri je poleg mene sodelovalo več ameriških strokovnjakov. Po štirih letih smo ugotovili, da res obstaja razlika med belim in modrim azbestom, vendar to ne pomeni, da beli ne povzroča raka, čeprav je njegova rakotvorna moč res manjša. S to študijo smo ovrgli trditev, da velja amfibolna teorija, po kateri naj bi obolevali samo tisti, ki so bili izpostavljeni amfibolom.

Foto: D. Humar

Metoda Dodić Fikfak: Preučujemo nagnjenost k azbestnim boleznim

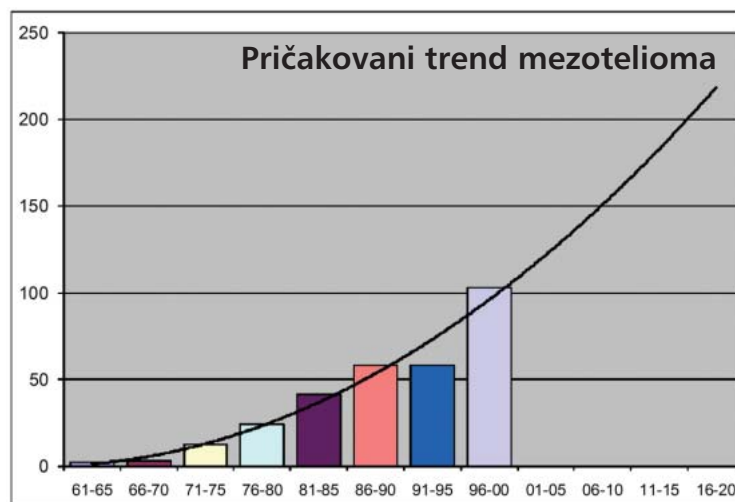
Kolikšna količina azbesta pa je zdravju nevarna? Je lahko smrtno nevarno že eno samo azbestno vlakno?

Doslej je znanosti z veliko verjetnostjo uspelo ugotoviti, da so plevralni plaki, resnost azbestoz in pljučni rak odvisni od prejete količine azbesta. To pomeni, čim večja je doza, tem večja je verjetnost obolenja. Mi ne opažamo, da bi se pri majhnih dozah razvila azbestoz, plevralni plak pa se razvije ob relativno majhni količini. Povsem drugače je pri mezoteliomu. Tam tvega vsak, ki je bil izpostavljen. Obolevajo tudi ljudje, ki so delali v pisarnah ali živeli v onesnaženem okolju. Opisani primer, ko je za mezoteliomom zbolela ženska, ki je živela v istem dvorišču kot možki, ki je delal z azbestom.

Koliko azbestnih bolezni je trenutno pri nas in kakšne so napovedi v prihodnje?

Natančne številke, koliko je azbestnih bolezni v Sloveniji, nimamo. Imamo le podatek verificiranih poklicnih oziroma okoljskih bolezni.

Teh je trenutno okrog 2300. Tisto, kar opažamo v zadnjih letih je, da se število plakov umirja, število mezoteliomov in pljučnih rakov pa še vedno narašča. Po podatkih Onkološkega inštituta je bilo od leta 1964 do 2002 v Sloveniji 365 primerov mezotelioma, v zadnjih petih letih pa se je ta številka povišala na 498. Rast mezotelioma in pljučnih rakov pričakujem tam nekje do leta 2025, vendar je vse odvisno od nas, kako se bomo obnašali. Če bomo tako okolje kot tudi tovarne dobro očistili, se bo krivulja začela umirjati. Nasprotno bo v primeru skrivalnic. In na žalost vemo, da se ponekod te stvari še hudo skrivajo.

Vaša prizadevanja grejo sedaj v smer, kako obolelim pomagati. Je za najhujše bolnike vendarle kakšno upanje?

Ugotovili smo, da je latentna doba, to je doba od prvega stika z azbestom pa dokler ljudje ne zbolijo, pri pljučnem raku 27 let. Zato smo začeli razmišljati, ali bi bilo mogoče kaj narediti, da ti ljudje, ki so obsodeni, da bodo zboleli, ne bi zboleli. Medtem se je začela svetovna študija, ki je povezovala predvsem Avstralce, Angleže in Francoze, kjer so ljudem začeli dajati velike doze tako imenovanih antioksidantov, to je snovi, ki naj bi preprečevale nastajanje raka v tej latentni dobi. Preden bi začeli to z izpostavljenimi v Anhovem, smo previdno počakali, kaj bo pokazala študija. In kmalu sem z grozo ugotovila, da te velike doze, ki so jih dajali delavcem v svetu, tem delavcem niso pomagale, ampak so jim celo povečale tveganje za pljučnega raka. Prevelika doza snovi, ki deluje kot zdravilo, je delovala ravno obratno.

Ali so tudi raziskave, s katerimi se trenutno ukvarjate, tvegane? Kako potekajo in kaj od njih pričakujete?

Trenutno se skupaj z Medicinsko fakulteto in Onkološkim inštitutom ukvarjamo predvsem z dvema vprašanjema: ali je mogoče mezoteliom odkriti zelo zgodaj in ali so določeni ljudje nagnjeni k azbestnim boleznim. Na kongresu v Milanu sem izvedela za raziskavo, ki so jo tam opravili na majhni skupini ljudi. Glede na dejstvo, da z njo človeku ne škoduješ, saj mu zdravil ne daješ, temveč mu samo vzameš kri in preverjaš v njej snov mezotelin, ki naj bi pokazal, ali se je bolezen že začela, smo se pri nas odločili za raziskavo na večji skupini. Tako skušamo raziskati, ali se mezotelin lahko odkrije leto dni ali še celo prej pri tistih ljudeh, ki imajo večjo verjetnost, da bodo razvili mezoteliom. Če bi bilo to res, potem bi te ljudi veliko prej odkrili, veliko prej bi se začelo zdravljenje in seveda mi upamo, da bi bilo preživetje večje. Glede nagnjenosti k azbestnim boleznim pa lahko povem, da sem v svoji praksi opazila, da so nekatere družine res bolj prizadete od drugih. Zdaj, ko smo naredili kar nekaj genskih analiz, smo ugotovili, da šibka nagnjenost obstaja, vendar brez izpostavljenosti azbestu taki ljudje ne razvijejo

Foto: D. Volk

azbestoze. Koliko bomo lahko ljudem pomagali, še ne vem, seveda pa so naša upanja zelo utemeljena. Prve analize kažejo, da bodo rezultati višine mezotelina v krvi zelo verjetno v veliko pomoč onkologom, zdravnikom, ki zdravijo ljudi z mezoteliomom. Zame je spodbudno tudi to, da se je novogoriški Zavod za zdravstveno varstvo odločil, da bo prebivalce, ki so bili izpostavljeni azbestu, spodbujal k spremembi načina življenja v smislu zdrave prehrane, primerne gibanja in opustitve kajenja. Prav kajenje je namreč eden največjih dejavnikov tveganja. Prav gotovo pa bomo ljudi obveščali o rezultatih naših raziskav takoj, ko bodo ti dovolj zanesljivi.

Dobrodelna prireditev Za odkrivanje azbestoz

DESKLE - Iniciativna skupina Krajevne skupnosti Anhovo - Deskle je v začetku aprila pripravila dobrodelno prireditev *'Naj se ne ponovi'*, s katero so začeli zbirati denar za zgodnje odkrivanje raka na pljučni mreni - mezotelioma. Preiskave potekajo na dveh inštitutih v Ljubljani in sicer na Kliničnem inštitutu za medicino dela, prometa in športa ter na Inštitutu za biokemijo Medicinske fakultete, vodi pa jih **dr. Metoda Dodič Fikfak**.

Piše: Ksenija Černuta

"Mislim, da je prav, da vsi, ki smo občutili to bolezen v soseščini ali pa v sorodstvu in vemo, kaj ta bolezen pomeni, pomagamo tudi na tak način zbirati sredstva za te preiskave," je pred začetkom prireditve povedala članica iniciativne skupine **Lidija Rahotina**. Na prire-

torjev zadovoljni, želijo pa si, da bi jim s podobnimi akcijami sledili po vsej Sloveniji. Nenazadnje so tudi drugod ljudje delali z azbestom in obolevajo za azbestozami. Kot prva se je njihovi pobudi že odzvala Amaterska gledališka skupina Kontrada iz Kanala, ki je v Desklah konec maja prav v ta namen odigrala predstavo in njen izkupiček v celoti namenila skladu za zgodnje odkrivanje azbestoz.

RADIVOJ VELUŠČEK, predsednik Društva azbestnih bolnikov:

Foto: D. Humar

"Zelo smo zadovoljni, da se na tem območju to dela. Boljše je kot v preteklosti, ampak vseeno nismo še zadovoljni. Krajinim nimajo enakih pravic kot delavci, ki so delali v tovarnah, pa tudi za socialno varnost obolelih še ni poskrbljeno.

ZAHVALA

"Naj se ne ponovi!" je klic z željo, da bi se boleznim, ki jih je povzročil azbest in so prevečkrat usodne za človeka, za družine, za naš narod, že v kali zatrli.

Je klic za industrijo, da ne bi več uporabljala surovin in energentov, ki so škodljivi za zdravje ljudi, škodljivi za živali in za vso naravo. Nas bodo odgovorni slišali in uslišali?

Nekateri strokovnjaki, med njimi **mag. Alenka Franko**, ki se ukvarja s poklicno in okoljsko toksikologijo, ter vodja Inštituta za medicino dela, prometa in športa na Kliničnem centru v Ljubljani **dr. Metoda Dodič Fikfak**, nam vlivajo upanje in zaupanje v raziskave za zgodnje odkrivanje mezotelioma, to je raka na pljučni mreni. Njihovo pionirsko delo temelji na raziskavah, za katere so potrebna denarna sredstva.

Upamo, da bo država bolj razumevajoča in radodarna kot je bila doslej, da bo bolj dovzetna za potrebe medicinske znanosti in bo imela več čuta za pomoč ljudem, ki so zboleli in še zbolevali, in to ne po lastni krivdi, ampak po krivdi neznanja, neozaveščenosti in predvsem kapitala. V našem kraju, v naši občini, pa tudi v drugih občinah, kjer se srečujemo z boleznimi, ki so posledica uporabe azbesta, razumemo in podpiramo raziskave, ki bi našo generacijo in naše potomce obvarovale pred posledicami najhujše bolezni - mezoteliomom. Vemo, da jim bo naš finančni prispevek v pomoč in podporo. Z obiskom in organizacijo prireditve, z izkupičkom prodanih kart, z donacijami in sponzorstvi bomo uresničili željo: **POMAGATI**.

S prireditvijo, ki smo jo pripravili v telovadnici v Desklah, je opravljeno veliko in uspešno delo. Hvala vsem, ki ste pripomogli k njeni izvedbi, ste na njej sodelovali ali jo obiskali, še posebej pa gre zahvala vsem sponzorjem in donatorjem.

Naše ter vaše brezplačno in prostovoljno delo naj rodi sadove.

Iniciativna skupina KS Anhovo - Deskle
zanjo **Lidija Rahotina**

To pomeni, da nekdo, ki zboli, nima še pogojev za upokožitev in je na trgu dela enako kot zdrav nezaposlen delavec. Naše društvo opozarja na to ob vsaki priložnosti in bo tako tudi v prihodnje."

BOJAN GOLJEVŠČEK, predsednik Zveze sindikatov azbestnih bolnikov Slovenije:

"Veliko smo si obetali od novele azbestnega zakona. V njeno podporo smo zbrali kar štiri tisoč podpisov, vendar je poslanci konec maja niso potrdili. To je za nas zagotovo tragedija. Novela bi namreč zagotovila ustrezno zdravstveno in socialno varnost izpostavljenih - ne le delavcev, ampak tudi okoliških prebivalcev."

Foto: D. Humar

Foto: D. Humar

Lidija Rahotina: Pomoč za preiskave

ditvi, ki je potekala pod pokroviteljstvom novogoriškega združenja Rdečega križa, so nastopile različne plesne in glasbene skupine, obiskalo pa jo je nekaj več kot tristo obiskovalcev. Po prireditvi so prispevke za klinične preiskave še naprej zbirali na računu Rdečega križa, kjer se je do sredine junija nabralo dvanajst tisoč evrov. Organizatorji so z odzivom dona-

Foto: B. Bizjak

Obiskovalci dobrodelne prireditve v Desklah

Pohod treh svetišč Prekopitljali več kot sto kilometrov

Člani Konjeniškega društva Korada smo že v lanskem septembru markirali oziroma označili konjeniško pot treh svetišč, vendar pohoda zaradi slabega vremena nismo izpeljali. Zato pa nam je to uspelo letos. Pot treh svetišč je tudi kolesarska in peš pot, vendar so razlike med potmi zaradi samega načina romanja. Skupni cilj vseh pa je obisk Svete Gore, Marijinega Celja in Stare Gore v Italiji.

PRVI DAN:

Pohod treh svetišč smo začeli v petek, 2. maja iz Paljevega, kjer se je zbralo šest konjenikov. Pot nas je vodila preko Vodice na Sveto Goro. Tu so se nam pridružili še trije konjeniki iz Banjšic. Skupaj smo nato odjezdili proti cerkvi, kjer nas je že čakal duhovnik. Sledil je blagoslov konj in konjenikov. Po končanem obredu smo posneli še nekaj fotografij pred cerkvijo, nato pa odjezdili po isti poti nazaj v Paljevo. Tam nas je s kosilom pričakal Dušan Kragelj, ki je vse tri dni skrbel za hrano in pijačo. Po obilnem kosilu smo si konjeniki privoščili tudi počitek in klepet ob pijači. Toda kmalu je napočil čas za odhod. Osedlali smo konje ter se spet odpravili na pot. Ta nas je vodila skozi Deskle, Anhovo, Krstenice vse do Marijinega Celja, kjer se nam je pridružila še dvovprega. Spet je sledil blagoslov konj. Pot se je tega dne končala v Ligu. Razsedlali smo konje in poskrbeli

za njihove želodce. **Bogdan Marčić in Jožef Humar – Pepe** pa sta nam prijazno odstopila hleve in poskrbela, da so imeli naši konji streho nad glavo. Po večerji je sledila zabava ter prihod vaščanov in prijateljev iz Benečije. Prijetno nas je presenetil pozdrav predsed-

hod proti Stari Gori. Pot nas je vodila iz Lige skozi Markiče, mimo Kračic, vse do Britofa, kjer smo prestopili mejo z Italijo. Od tam smo šli skozi Kodermace, mimo Oborča na Staro Goro. Tu sta nas pričakala še dva italijanska konjenika. Sledil je še obisk zadnjega

se zabavali še pozno v noč in nato legli k počitku.

TRETJI DAN:

Ko smo se predramili iz globokega spanca, smo pozajtrkovali, pospravili za seboj, se zahvalili krajanom in se napotili proti domu. Vračali smo se mimo Krstenic in od tam je vsak odjezdil svojo bližnjo pot. Seveda smo bili vsi jahači veseli vrnitve domov, saj smo nenazadnje v treh dneh prejezdili kar 110 km. Posebej se zahvaljujemo **Branku Žnidarčiču, Borisu Kaluži in Urošu Smodišu** za uspešno organiziran pohod in ostalim, ki so k temu kakorkoli pripomogli.

KD Korada

Foto: KD Korada

Konjeniki deležni velikega zanimanja

nika **KS Lig Franca Urbančiča**. Konjeniki smo pozno ponoči po zelo napornem dnevu končno odšli na zaslužen počitek.

DRUGI DAN:

Ob jutranji zarji so najbolj vztrajni konjeniki že vstali in najprej poskrbeli za konje. Sledil je zajtrk in od-

svetišča in s tem tudi pridobitev blagoslova. Na povratku smo šli mimo Sv. Miklavža vse do Kodermacov, kjer so nas prijazno pogostili tamkajšnji krajan. Po kosilu smo se čez mejo vrnili v Britof ter mimo Strmca in Lovišč nadaljevali pot v Lig. Ob glasbi Olandra smo

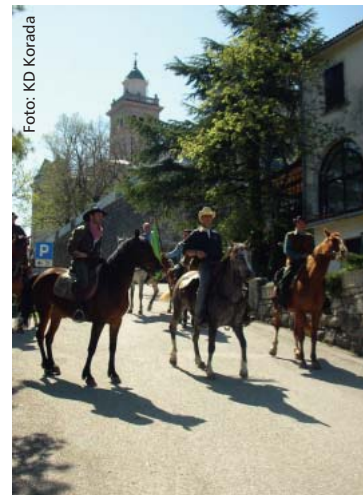

Foto: KD Korada

Utrujeni proti cilju

Kanalska mladež čez poletje Začeli s »tri ...«, sledijo turnirji in koncerti

KANAL - Klub kanalske mladine (KKM) je sredi maja pripravil že 5. športne igre Tri na tri. Fantje so lahko tekmovali v odbojki, mini nogometu in košarki, dekleta pa so se pomerila v odbojki. Letos je visoko udeležbo pokvarilo slabo vreme, saj se je prijavi vseh petindvajset ekip, od tega samo tri ženske.

Prireditelji si prihodnje leto vsekakor želijo več udeležencev. Ob lepem vremenu s tem najbrž ne bodo imeli težav, kajti športne igre postajajo tradicionalne, prepoznavne in že privabljajo tudi udeležence iz drugih občin. Kljub temu pa so bili v klubu letos zaradi novega načina vrednotenja športnih prirediteljev v občini upravičeni do občutno nižjih denarnih sredstev kot lani. Vendar je bila prireditev vseeno uspešno izpeljana.

Tekmovalne ekipe so si tudi tokrat nadele zanimiva in izvirna imena. Med zmagovalce so se zapisali v moški odbojki **Prtikuci** (Primož Vidič, Rok Knefelc, Gregor Sirč), v mini nogometu **Joga3** (Tilen Štendler, Dražan Žarič, Gašper Štendler, Rok Zgaga), v košarki **Legalize**

Canada (Necj Marinič, Aleš Ličer, Blaž Goljevšček), med ženskimi pa je bila najboljša ekipa **Pingoti** (Nika Mori, Ana Gerbec).

In kaj se obeta v poletnih mesecih?

Odbojka na mivki

Vsekakor bo tudi poletje športno obarvano, saj KKM pripravlja v vsakem poletnem mesecu po en »beach-volley« turnir. Tako se mladi, nepoklicni odbojkarji od junija naprej lahko merijo v trojkah v tej priljubljeni igri z žogo na mivki. Za razliko od junijskega turnirja se bodo 19. julija lahko ponovno preizkusili igralci, ki ne nastopajo v prvi odbojgarski ligi, ekipe pa bodo lahko štele po dva tekmovalca.

Avgustovski drugorazredni turnir za Pokal Kanala, ki ga klub pripravlja skupaj s Krajevno skupnostjo Kanal, pa še ni dorečen, saj pogovori še potekajo. Ta turnir bo najmočnejši in tudi prijavljen na Odbojgarski zvezi Slovenije. Podobno kot na obeh prejšnjih bodo tudi na tem turnirju lahko nastopali nepoklicni odbojkarji.

Festival Kontrada

Glasbeni etno-jazz festival, ki je eden bolj prepoznavnih dogodkov od Obale do Bovca, bo letos postregel s tremi koncerti.

Mednarodni tritedenski dogodek bo 5. julija odprla slovenska zaseba **Orleki**. Teden dni za njimi, 12.

Julija, bodo nastopili irski glasbeniki, združeni pod imenom **Nabac**. Festival bodo 19. julija zapokročili Slovenci in sicer skupina **Compe**, v kateri ustvarja tudi priljubljeni gledališki in televizijski igralec **Janez Škof**.

Ana Skrt

Foto: D. Marčić

Veliko športa in zabave

Šolstvo

Slovo prvih devetletkarjev

KANAL - Pred desetimi leti sta se med triinštiridesetimi šolami v Sloveniji na širšem območju Primorske vključili v projekt izvajanja devetletne osnovne šole v prvem triletju samo OŠ Kanal in OŠ Srečka Kosovela Sežana. Prva generacija poskusnih zajčkov se zdaj poslavlja. Kaj na kanalski šoli ugotavljajo ob njihovem odhodu?

Piše: Irena Hočevar Križnič

Foto: OŠ Kanal

Novim uspehom in dogodivščinam naproti

Ravnateljica **Milka Žimic** meni, da je bila takratna odločitev vsekakor pravilna. "Ministrstvo nas je izbralo za vzorčno šolo, po številu učencem namreč sodimo v slovensko povprečje. Priložnost smo sprejeli kot nov izziv. Podprli so nas tudi starši, v sedmem razredu pa so starši imeli pomislek, zato nismo šli v projekt v zadnjem triletju. Izkazalo se je, da bi to pomenilo prehud 'rez v glavah', pa tudi strokovno je bilo veliko bolje pripravljen prehod v prvem razredu kot preskok v sedmem."

Na prehod v devetletko so se pripravljali že prej. Prednost šole je bila, da so že več let poznali opisno ocenjevanje v nižjih razredih in integrirani pouk v višjih.

"V mali šoli smo že leto prej izvajali simulacije pouka, saj je bila največja novost devetletke, da so učenci leto mlajši, pri pouku pa poučujeta dva strokovna delavca. Veliko smo sodelovali z Zavodom za šolstvo iz Nove Gorice, zlasti nam je bila v pomoč gospa **Klavdija Kuščer**," se priprav spominja šolska pedagoginja **Nevena Skrt**.

V četrtem razredu je postala razredničarka prve generacije profesorica **Mimi Beguš**, ki je novost občutila kot veliko spremembo: "Prednost je bila v različnih oblikah dela, veliki izbiri učnih gradiv... Na vse pa se je bilo treba pripraviti. Izredno se je povečal obseg administracije."

Vtisi šolarjev

Kaj pa pravijo devetletkarji o svojih prvih vtisih, ko so nekateri šele

petletni postali pravi šolarji?

Foto: B. Bizjak

Beti Strgar: Strah pred NPZ-ji

Beti Strgar je prvi razred obiskovala v kombiniranem oddelku podružnične šole v Ročinju: "V razredu sva bili dve učenki v prvem razredu devetletke in trije v prvem osemletke. Zdelo se mi je, da smo še na pol v vrtcu. Učitelji so bili do nas manj strogi. Največji stres so bila za nas nacionalna preverjanja znanja. V tretjem razredu smo bili še tako majhni, pa smo že morali opravljati govorne nastope, pisati teste. Vse je izgledalo zelo resno."

Tudi njena poznejša sošolka **Špela Laščak** na prihod v šolo nima grdih spominov: "V prvem razredu smo delali še zelo počasi. Veliko smo se igrali.

Foto: B. Bizjak

Špela Laščak: Veliko igranja ...

V Kanalu sta bila dva prva razreda, nam so pravili prvi mlajši, osemletkarjem pa prvi starejši. Prelomnica je bil četrti razred, ko so se začele ocene."

Novosti

Devetletna osnovna šola prinaša novosti tudi v višje razrede. Učenci se pri slovenščini, matematiki in angleščini odločajo med tremi

Foto: B. Bizjak

Žiga Simčič: Nivojski pouk O. K.

stopnjami zahtevnosti. **Žiga Simčič** pravi: "Nivojski pouk je za vse učence dobra rešitev, saj omogoča lažje delo. Učenci na začetku še nismo vedeli, kam sodimo. Starši večinoma želijo, da se odločimo za višji nivo. Prav je, da na odločitev vplivajo učenci, učitelji in starši. Nekateri učenci bi bili lahko tudi v višjem nivoju, vendar niso za to dovolj motivirani." Sošolec **Nejc Kenda** z njim soglaša. Ugotavlja pa, da je v osmem in devetem razredu veliko več učenja kot prej. V primerjavi z osemletko se je povečalo tudi število ur pouka, na primer na 30 ali celo 32, če kdo za izbirni predmet izbere italijanščino.

Foto: B. Bizjak

Nejc Kenda: ... veliko ur pouka

Vsi se strinjajo, da je šola kljub temu zelo dobro poskrbela za urnik, najbolj pa nasprotujejo nacionalnim preverjanjem znanja, še posebej temu, da je ocena vpisana v spričevalo.

Zdaj se poslavljajo

In to zelo uspešno. Kar devet učencev z odličnim uspehom. Od njih se poslavlja tudi sedanja razredničarka **Tatjana Stubelj**, ki vidi prednost devetletke v tem, da učence spodbuja k razmišljanju in ustvarjanju, pasivna reprodukcija znanja iz šole izginja.

Komaj pa so se učitelji in učenci privadili na eno prelomnico, že se obetajo novi izzivi. V prihodnjem šolskem letu se namreč ukinja zaključni učni uspeh. Učitelji to pozdravljajo, za marsikoga pa je to nekaj tujega. Šola bo imela večjo avtonomijo pri vzgojnem načrtu, zmanjšuje se število ur izbirnih predmetov, uvaja obvezni drugi tuji jezik v zadnji triadi in tako dalje.

Prihajajo spremembe

Tudi na sami OŠ Kanal se obeta veliko sprememb. V prihodnjem šolskem letu bo začasno ukinjen pouk na podružnični šoli v Levpi, V Kalu nad Kanalom pa bo zaživel oddelk vrtca z enajstimi otroki. Ravnateljica **Milka Žimic** pravi, da imajo za to zasluge krajevna skupnost, svetnik **Bruno Colavini**, pa tudi kanalska občina, ki je za ureditev vrtca namenila 75.000 evrov. Vrtec in Kanalu je popolnoma zaseden in bi sicer morali otroke za vračati. Prenova in ureditev novih prostorov pa se obeta tudi v stari telovadnici kanalske šole. Dve tretjini prostora bodo namenili za telovadnico z možnostjo uporabe večnamenskega prostora, na ostalih površinah pa prostor preuredili v tehnično učilnico, večjo računalniško učilnico in manjše kabinet, ki jih šola nujno potrebuje.

Taborniki ob dnevu Zemlje Naj cveti in zeleni - od ljudi

Zemlja! Naš lepi zeleni planet. Ali bo še dolgo tak? Smo res tako edinstveni, da je edino na našem planetu življenje? Ali bo čez sto, tisoč, čez milijone let še vedno tako? Kam nas bo pripeljalo globalno segrevanje? Kaj moramo storiti, da se narava ne bo obrnila proti nam, se sprašujejo v taborniškem društvu Rod odporne želve.

Pišeta: Demi Munič in Lojzka Reščič

Na zgornja vprašanja ne vemo odgovorov, saj jih še znanstveniki ne poznajo v celoti. Dobro pa se zavedamo, kaj lahko storimo že danes. Aktivnosti ob dnevu Zemlje, 22. aprilu, ki je hkrati tudi praznik tabornikov, so majhen prispevek k ozaveščanju ljudi. Da ohranimo naš planet zelen še naprej – za prihodnje rodove.

V rodu Odpornih želv smo lani začeli z zasaditvijo drevesa v središču Deskel. S tem smo se vključili v akcijo zasaditve milijarde dreves po celem svetu, ki jo je vzpodbudil okoljski program pri organizaciji združenih narodov. To lepo idejo želimo nadaljevati, še več, želimo jo nadgraditi. Zato smo se tudi taborniki povezali s turističnim društvom, krajevno skupnostjo in z drugimi društvi ter se pridružili čistilni akciji, ki poteka v kraju vsako leto.

Zaključek čistilne akcije smo obeležili s proslavo, na kateri so poleg tabornikov nastopali tudi godbeniki pihalnega orkestra Salonit Anhovo, mažoretke ter otroci prvega in drugega razreda osnovne šole Deskle. Povabilu sta se odzvala tudi župan Andrej Maffi in predsednik KS Anhovo - Deskle Klemen Stanič, ki sta obiskovalcem namenila vrsto vzpodbudnih besed, ob koncu proslave pa sta skupaj s predsta-

vníkom mladinskega kluba zasadila drevesi pred vhodom na igrišče nove športne dvorane in pred prostori mladinskega kluba. Odporne želve se vsem še enkrat zahvaljujemo za sodelovanje.

Po proslavi je sledil še nočni pohod z baklami do taborniškega mesta v zgornjih Desklah, kjer so dejavnosti tega dne zaokročili ob tabornem ognju.

Žal nam je zelo ponagajalo vreme, toda nismo se dali in vse načrtovano speljali do konca - v zadovoljstvo lepega števila premočenih udeležencev.

Deskle v rož'cah

Ob praznovanju dneva Zemlje in čistilni akciji pa je bil naš kraj okrašen tudi z zanimivimi rožicami. Zasluga za to gre otrokom iz vrtca ter iz prvega in drugega razreda. Otroci so namreč pod vodstvom mentorice Alenke in Dolores izdelali rožice iz odpadnih materialov in nam na ta način želeli povedati dvoje:
- da tudi iz odpadkov, če jih ustrezno ločujemo, lahko naredimo kaj koristnega in lepega,
- da bi bili naši kraji še bolj cvetoči kot so.

Po proslavi je vsak udeleženec lahko odnesel eno rožico domov.

Foto: Arhiv OŽ

Utrinek s proslave

“Odporne želve” so ob prazniku Zemlje z zgodbico prikazale povezanost med človekom in drevesom:

Na travniku je raslo drevo ...
Zelo je ljubilo fantiča.

Fantič je prihajal vsak dan in pobiral pisane liste.

Napravil si je krono in hodil okrog kakor kralj.

Večkrat je splezal v krošnjo, se gugal na vejah in jedel sadeže. Z drevesom sta se igrala skrivalnice.

Ko se je fantič utrudil, je zaspal v njegovi senci.

Tudi fantič je imel drevo rad, zelo rad.

IN DREVO JE BILO SREČNO!

Leta so minevala...

Fant je odrasel v moža.

Drevo je vedno bolj samevalo...

Nekega dne pa je fant spet prišel

in drevo se ga je razveselilo.

“Pridi, fant, splezaj v krošnjo, zibaj se na vejah in ugrizni sadeže. Igraj se v moji senci in bodi srečen!”

Prevelik sem, da bi plezal in se igral. Hočem si marsikaj kupiti in se zabavati. Potrebujem denar. Mi lahko daš nekaj denarja?

“Žal mi je, denarja nimam. Imam samo liste in sadeže. Natrgaj si sadežev in jih prodaj v mestu. Tako boš prišel do denarja in boš srečen.”

Fant je res splezal na drevo, nabral sadežev in jih odnesel.

DREVO JE BILO SREČNO!

In tako naprej, do pozne starosti se nadaljuje dialog med “fantom” in drevesom, iz knjige Shela Silversteina *Drevo ima srce*.

Čistilna akcija Praznik gozdov in vodá

Svet postaja vedno hitrejši, informacije in podatki kar dežujejo od vsepovsod in ob koncu tedna si vsak želi preživeti vsaj kakšen dan v prijetnem zavetju narave. A žal je velikokrat drugače. Namesto drevesnih krošenj naš pogled pritegnejo odvržene steklenice, plastične vrečke in kup kosovnih odpadkov.

Piše: Ana Križnič

Dan, ki je še posebno namenjen borbi proti uničevanju narave, je tako imenovani dan Zemlje, ki ga po vsem svetu praznujemo 22. aprila. In tudi v naši občini smo pripravili praznovanje za naše gozdove in vodovje na najboljši možni način: s čistilno akcijo.

Pobudnik in organizator akcije je bila Civilna zaščita Kanal, ki je k so delovanju povabila preostala društva v občini. Pridnih rok ni manjkalo in tako so se polne prikolicе odpadkov začele stekati iz gozdov na smetišča, kamor tudi spadajo.

Več dni je bilo potrebno, da so prostovoljci, ki se jih je v vseh dneh nabralo blizu dvesto, prečesali gozdove. Izkazalo se je, da kljub številnim akcijam v preteklosti, odpadki še kar kazijo podobo naše krajine. Skupno sodelovanje se je zaključilo 19. aprila, ko je bilo za vse pridne roke na strelišču v Ajbi poskrbljeno tudi za hrano in pijačo. Za vse to so poskrbeli taborniki Odporne želve in lovski družini iz Anhovega in Kanala. Vzdušje je bilo prijetno in veselo, saj si je vsak lahko štel, da je v minulih dneh opravil veliko dobro delo.

Če se v prihodnjih dneh tako odpravljate na sprehod v naravo, je verjetnost, da naletite na divje smetišče, precej manjša.

In ne pozabimo: prav od nas samih je odvisno, kakšen zrak bomo dihal, kakšno vodo pili in kakšen bo izgled naših krajev.

Foto: R. Černe

Po opravi z odpadki je sledilo veselo druženje

Twirling - 12. državno prvenstvo

Velik napredek, močna konkurenca

KANAL - V tukajšnji športni dvorani so sredi aprila prvič gostili državno prvenstvo v twirlingu. Na njem je nastopilo kar 19 ekip in več kot 300 tekmovalk in tekmovalcev, pomerili pa so se v različnih kategorijah – posamično, v pari in v skupinah. V skupnem seštevku točk je bila najboljša ekipa iz Slovenske Bistrice, ki je obdržala tudi prehodni pokal, sledili sta ji ekipi iz Pirana in Deskel.

Piše: Ksenija Černuta

Slike: Bruno Bizjak

Za Twirling skupino Deskle je bilo tekmovanje še posebej pomembno, ker so dekleta tokrat nastopila pred domačim občinstvom in ker so bila glavni organizator dvodnevnega dogajanja v Kanalu.

pom, je svoje želje in občutke strnila takole: *"To tekmovanje mi zelo veliko pomeni, ker se lahko pomerim z drugimi iz drugih klubov. Pričakujem pa največ – torej zlato medaljo"*. Na koncu se je v paru

Zadovoljstvo končanih nastopih

"Tekmovanje nam res veliko pomeni, zato smo se zanj še posebej potrudili. Priprave so potekale že od začetka leta. Punce so redno in vestno trenirale. Vsaka skupina je imela tudi svojo trenerko. To so Ana Kašček, Ana Kralj in Tina Maffi. Pričakujemo dobre nastope in tudi dobre rezultate", je še pred začetkom tekmovanja povedala **Nika Kobal**, mentorica trenerjev Twirling skupine Deskle.

skupaj z **Ano Breščak** uvrstila na tretje mesto, skupina, v kateri je nastopila, pa je zasedla prvo. Twirling ji je zelo pri srcu, trenira že deseto leto in namerava v kratkem narediti licenco za trenerko.

Tina Kogoj: Malo preveč treme

Tina Kogoj, ki twirling trenira že osmo leto, ji je pritrčila: *"Twirling mi pomeni zelo veliko. Tu se družim s prijatelji, na tekmovanju pa lahko pokažem, kaj znam. Letos je malo več treme, ker je nastop pred domačim občinstvom, vseeno pa upam, da bo rezultat dober"*.

Nika Kobal: Reden in vesten trening

Angelika Koncut, tekmovalka, ki smo jo prestregli tik pred nasto-

Ana Kašček: Konkurenca za spodbudo

Žal tokrat ni uspela priti med najboljše, vendar ni bila razočarana. **Ana Kašček**, zmagovalka v eni izmed kategorij, pa je svoj nastop komentirala takole: *"Moram reči, da sem zelo zadovoljna, sploh z rezultati, z izpeljavo vaje mogoče malce manj, ker je bilo par spodrs-ljajev, ki jih drugače nisem delala. Konkurenca je kar velika. To pa je samo spodbuda za nadaljnje delo"*. Twirling trenira že trinajsto leto in je že tudi trenerka.

Čprav ima twirling pri nas že več kot desetletno tradicijo, so ga kot športno disciplino uradno priznali šele lani.

"Gre za kombinacijo plesa, akrobatike, gimnastike in vrtenja pali-ce", je povedala **Marta Pernat**,

Marta Pernat: Twirling se razvija

predsednica Twirling zveze Slovenije in dodala, da ga mnogi še vedno mešajo z mažoretno dejavnostjo, kar pa nikakor ni. V Evropi je twirling najbolj razvit v Franciji, v Sloveniji pa se šele razvija.

"Ko smo prišli pred štirimi leti, tu ni bilo veliko klubov in večina deklet je bila starejših in veliko jih je začelo pri mažoretkah. Zdaj vidimo resnično novo generacijo mlajših deklet in vse začenjajo s tem športom."

Tako bolje razvijejo svoje telo, delajo več na gimnastiki in nastopu, tako da opažamo res velik napre-

Dekleta v tekmovalnem elementu

dek", je nastopajoče pohvalila **Caroline Klompenhauer**, mednarodna sodnica.

Nekateri so se bolje, drugi slabše odrezali, tekle so solze sreče in žalosti, a tako je pri vsakem športu.

Na koncu so si vsi oddahnili, še posebej pa prizadevni organizatorji. *"Bilo je zelo težko, predvsem začet, potem pa je nekako steklo. Starši so ogromno pomagali, jaz se jim najlepše zahvaljujem, zveza nas je ves čas podpirala, kanalski TIC nam je stal ob strani. Mislim, da smo kar dobro speljali"* je bila z delom celotne ekipe zadovoljna **Karmen Maffi**, glavna koordinatorka tekmovanja.

Najboljši bodo lahko nastopili še na evropskem pokalu, ki bo letos v Nemčiji.

Turizem naš vsakdanji

Narava in mir, ponudba šepa

Kanalska občina se lahko pohvali z bogato naravno in kulturno dediščino, s Sočo, za katero je pesnik Ciril Zlobec dejal, da ima nekaj posebnega v sebi, z edinim znanim slovenskim meteoritom, s številnimi zbirkami, predvsem pa z neokrnjeno naravo in mirom, ki ga v dobi turbo-kapitalizma turisti vse pogosteje iščejo. Pred vrhuncem turistične sezone je na mestu vprašanje, ali znamo te prednosti dovolj izkoristiti in od turistov, ki v vedno večjem številu obiskujejo srednjo Soško dolino, Kanalski Kolovrat in Banjško planoto, iztržiti še kaj več kot le kozarac piva in kepico sladoleda.

Tekst in slike: Nataša Ozebek

Številni turisti se med potjo skozi Kanal ustavijo pred znamenitim kanalskim mostom, naredijo nekaj fotografij z mogočnim kamnitim lokom v ozadju, si privoščijo kepico sladoleda in odpeljejo naprej. "Italijani me sprašujejo, kje bi lahko kaj dobrega pojedli, prehodni gostje iščejo prenočišča. Ker v Kanalu prenočišče in gostinske ponudbe primanjkuje, se odpeljejo naprej v Posočje ali proti Novi Gorici," pravi Martina Drašček, lastnica

Martina Drašček: Ni delovne sile

okrepčevalnice Rafaello, ene zadnjih turističnih pridobitev v Kanalu. "Vidi se, da je takšne ponudbe primanjkovalo. Lahko bi imela odprto noč in dan, a kaj ko ne najdem dovolj delovne sile," še potarna.

Manjka prenočišč

Od Ročinja do Deskel je na voljo

nekaj več kot 70 postelj. "Velikokrat se na nas obrnejo tudi večje skupine in prosijo za prenočišče, a jih moramo zavrniti," pravijo v Turistično-informativnem centru (TIC) Kanal.

Največ, 29 postelj imajo v gostišču Križnič v središču Kanala. Lastnik Silverij Bajt pove, da ima večino postelj zasedenih z delavci, a se med sezono vseeno najde prosto mesto za goste:

"Nočitev stane 10 evrov na osebo, kakovost pa je sorazmerna s ceno. Eni to sprejmejo takoj, drugi se obrnejo," pojasni.

Prepričan je, da se v Kanalu turizem preveč oglašuje, gostu pa potem ni kaj ponuditi.

Korada sameva

Medtem ko je za mnoge kampe v Posočju sezona že v polnem teku, kanalska Korada letos še ni sprejela gostov. Zaradi nenehnih menjav najemnikov in premalo vlaganja v njegovo infrastrukturo v zadnjih nekaj letih je kamp izgubil svojo prijetno zunanjo podobo, ugled in zato tudi goste. Turistično društvo (TD) Kanal mu želi ponovno vdahnuti življenje in ugled, ki mu pripada, zato so izdelali idejni načrt o njegovi novi podobi.

"Prenovljeni kamp bo obiskovalcem ponudil prostor za nekaj več kot 40 šotorišč, pokrite prostore z ognjišči, novo recepcijo z bifejem

in teraso, urejena parkirišča ter prostor za avtodome," pravi Vanja Cotič, predsednica TD Kanal.

Vanja Cotič: Izgubljamost goste

Gostje novosti v kratkem še ne bodo deležni, saj bo zaradi pomanjkanja sredstev obnova potekala postopoma. Manjših del se je pravkar lotil tudi novi najemnik lokala nad kampom, avtoprevoznik David Pirih.

Živijo romarske poti ...

Marijino Celje: Obljudena točka

Med turisti, ki se oglašijo v kanalskem TIC-u, je največ zanimanja za pot treh svetišč. Mnoge od njih v trgovinici na Ligu blizu cerkve na Marijinem Celju z veseljem sprejme Aleksandra Jereb.

"Prihajajo Avstrijci, Italijani, veliko je motoristov, kolesarjev. Vzamejo kakšen sendvič, pivo ali sok, si malo odpočijejo in nadaljujejo pot naprej. Tukaj res manjka turistične ponudbe, kjer bi se pohodniki in kolesarji lahko okrepčali s toplim obrokom," pravi Aleksandra.

Aleksandra Jereb: Ni toplega obroka

Pohvale vredna novost se vendarle kaže v vasi Vrtače pod Korado, kjer namerava Danijela Bavčar odpreti okrepčevalnico, nekoč – če bodo sredstva – pa tudi nekaj prenočišč.

"Računam predvsem na kolesarje, pohodnike in planince, ki bodo obiskovali Korado, kjer jih čaka čudovit razgled na morje in Triglav," pravi Danijela.

Ob tem potarna, da so birokratske zahteve neživljenjske.

"Zakoni zahtevajo nemogoče, država in občine pa nam malim podjetnikom ne pomagajo dovolj, vse je narejeno le za velike," še potoži. Birokracija je zaprla tudi priljubljeno prenočišča Petručka v Kanalu. "Letos smo se dokončno odločili, da z dejavnostjo popolnoma prenehamo," pravi lastnica Jasmina

Neuresničena vizija kampa Korada - do kdaj?

Petrucco "ugasnila" davkarinja?

Gorjanc: "Potrebno je plačati takse, davke, nato pa te oglobi še dohodnina in ti na koncu ne ostane nič, delo pa zahteva celega človeka."

... in prireditve

Turistično ponudbo tako rešujejo številne prireditve. Teh je toliko, da jih je nemogoče vse fizično obiskati.

Poletno turistično ponudbo v Levpi popestrijo mušje dirke, v Kanalu tradicionalni skoki z mosta, Kontra da bo letos poleg številnih glasbenih in gledaliških nastopov gostila predstavo Slovenskega narodnega gledališča iz Nove Gorice. Jesenski meseci privabljajo ljubitelje vrhunske glasbe na Kogojeve dneve, v oktobru na Ligo pripravijo praznik kostanja, skoraj v vsaki vasi praznujejo praznike svojih zavetnikov, ne manjka pa tudi raznovrstnih športnih prireditev.

Izzivov in priložnosti za razvoj turizma okolje ponuja dovolj, manjka mogoče le malce več poguma, podjetniške žilice in podpore lokalnih oblasti, da bi ideje lahko ugledale luč sveta. Ob vsem tem pa ne gre pozabiti, da gosta najbolj prepriča prvi vtis in da rek "turizem smo ljudje" še vedno velja.

Miran Jug:

V večnamenskem objektu v Levpi bo prostor tudi za štiri apartmaje.

Kanal: Pobuda o mladinskem hotelu v mestnem jedru ni nikoli zaživela, čeprav je bilo v tej smeri kar nekaj poskusov. Ne samo da bi s tem pridobili prepotrebne postelje, ampak bi mladinski turizem pomenil tudi popestritev celotne turistične ponudbe. Navsezadnje je ob večjih športnih, kulturnih in drugih prireditvah potrebno iskati prenočišča za goste v Tolminu ali Novi Gorici.

Stroji v edinem kanalskem kampu še brnijo

Občina v letošnjem proračunu namenja za turizem skupaj nekaj manj kot 200.000 evrov.

"Za delovanje turističnih društev gre 32.300 evrov, 35.500 evrov namenjamo za prireditve, v turistično infrastrukturo bomo vložili 14.000 evrov, za promocijske aktivnosti pa imamo rezerviranih 28.000 evrov," pravi župan **Andrej Maffi**. Delovanje TIC Kanal stane občino 59.000 evrov na leto, še pred počitnicami pa bo objavljen razpis za 25.700 evrov težak razpis, ki bo namenjen sofinanciranju okrepčevalnic, turističnih kmetij in prenočišč v občini.

"Razpisni komisiji bom predlagal, naj se letos ta sredstva dodelijo tistim prosilcem, ki so tik pred odprtjem tovrstnih dejavnosti," pravi župan in hkrati napoveduje, da bo občinska komisija letos na terenu preverila, kako so zaživel projekti, ki jih je občina sofinancirala v preteklih letih, in ali so bila dodeljena sredstva porabljena v skladu z dogovorom.

Meteorit - vaba za turiste

Belgijska turista **Emmanuel Vermeulen** in **Evi De Craene** sta se v Kanalu ustavila med devetdnevним pohajkovanjem po Sloveniji.

"Za to mestece sva izvedla iz turističnega vodiča in ni nama žal, da sva ga obiskala," je povedal Emmanuel.

"Tukaj je zelo lepo. Spustila sva se do reke, si ogledala vaš znameniti most in se sprehodila po starem mestnem jedru," se je pridružila Evi. Pravi še, da v Kanalu pogreša več informacijskih tabel, ki bi vodile do turističnih znamenitostih.

"Kar nekaj časa sva potrebovala do Soče, saj označenega dostopa nisva zasledila," je dejala.

Pozno popoldne sta se odpravila naprej v Novo Gorico iskat prenočišče, nato pa naprej do končnega cilja – v Piran.

KERMARKO MAFFI s.p.
Komunalno ekološke rešitve
Marko Maffi s.p.

- Sekvenčno biološke čistilne naprave Hades s pridobljenim znakom »SiQ preverjeno« in potrdilom ZZV Nova Gorica o ustreznosti čiščenja odpadnih voda
- Predelave obstoječih greznic
- Črpališča fekalij in podtalnic
- Načrtovanje in projektiranje kanalizacijskih sistemov
- Telekomunikacije, kabelski sistemi in javna razsvetljava
- Upravljanje in vodenje komunalnih čistilnih naprav
- Kakovostne greznice iz sulfatno odpornega armiranega betona

Kontaktne osebe: Marko Maffi 041 456756
Miran Gabrijelčič 040 799 451

[http:// kersp.page.tl](http://kersp.page.tl)

OŠ Deskle

Dan druženja treh generacij

Zdravje je eno samo, včasih premalo varovano. Zato ga večkrat objemi in močno k sebi prižemi.

10. maj 2008 smo skupaj zapisali v zgodovino uspešnih dogodkov v Sloveniji in na naši šoli. Priprave in organizacija so potekale brez velikih besed in blestečih napovedi.

V soorganizaciji z Zavodom za zdravstveno varstvo Nova Gorica in Občino Kanal ob Soči smo izpeljali prijetno sobotno dopoldne. Začeli smo ga šolskem igrišču, nadaljevali s krajšim pohodom in se pomerili v spretnosti postavljanja šotorov. Ob povratku nas je pred šolo pričakala degustacija različne zdrave hrane, lahko smo opravili različne meritve tlaka in frekvence srčnega utripa. Na šolskem igrišču smo lahko prisluhnili mlademu ansamblu, se pomerili v košarki, odbojki, med dvema ognjema, podelili nagrade zmagovalcem in priznanja najmlajšemu in najstarejšemu udeležencu pohoda ter najštevilčnejši družini.

Tim Zdrave šole na Osnovni šoli Deskle

Želja
To telo,
ki naj bi moje bilo,
zdi se mi tako tuje.
Kaj vse v njem pluje?
Ko pijem to pivo,
ne vem, kako je škodljivo.
Ko potegnem en dim,
ne vem, kaj si želim.
Želim si, da ne bi kadila
pa tudi, da ne bi več pila,
saj moje telo
ni narejeno zato,
da vanj zlivam strupene snovi,
kot da mi zanj še malo mar ni.

TK, 9. a

Evropska vas in mi

Tudi v letošnjem letu je bilo 9. maja v devetih slovenskih mestih postavljenih devet Evropskih vasi, v katerih so mladi širši javnosti prikazali svoj pogled na pisani mozaik Evrope. V letu medkulturnega dialoga ima projekt Evropska vas še poseben pomen, saj prikazuje različnosti narodov in narodnosti kot vrednoto, ki jo je potrebno spoštovati in negovati.

Osnovna šola Deskle je v projekt vključena že tretje leto. Učenci radi sodelujejo in na poseben način spoznavajo države Evropske unije. Tema je aktualna, sodobna, spodbuja k ustvarjalnosti in raziskoval-

“Naj” športni filmi v kulturnem domu v Desklah

Gospod **Beno Hvala** je nekdanji novinar ter režiser športnih filmov in prenosov največjih športnih dogodkov na TV Slovenija. Je tudi dobitnik Tomšičeve nagrade za novinarstvo, Bloudkove za šport ter Prešernove za umetniško ustvarjanje. Trenutno je direktor zavoda “Sport in Mediji”, zavoda za znanstveno, športno in kulturno dejavnost, ki ga je 2002. leta ustanovila Akademija za šport pri Olimpijskem komiteju Slovenije.

S projekcijo filmov, povezanih s športom, poskuša režiser pri učencih razvijati odnos do kulture posameznih držav, do moralnih vrednot, estetike ter zdravja. Poleg tega si prizadeva, da bi gledalci spoznali, koliko notranje moči potrebujejo športniki, čemu se morajo odrekati, kako doživljajo poraze in uspehe ... Zavod širi tudi olimpijske ideje, moralne vrednote v športu, želi popularizirati šport med mladimi ter razširjati športno medijsko omiko tudi v manjših mestih in na podeželju.

Ob gospodu Benu Hvali smo gostili tudi športne goste, ki so v intervjuju razkrili svoje izkušnje na športni poti ter poglede na športno problematiko v celoti. Tako nas je obiskal Andrej Kovačič, član OK Salonit Kanal ter naša nekdanja učenca Dejan Gašparin, trener KK Nova Gorica, in Tine Horvat, član KK Nova Gorica.

Gospodu Benu Hvali ter gostom se za obisk iskreno zahvalujemo.

nemu timskega delu.

Na dan Evrope smo Bevkov trg v Novi Gorici za nekaj uric spremenili v Evropo. Ob sončnem vremenu in v prijetnem vzdušju se je po ulicah novogoriške Evropske vasi sprehodila množica obiskovalcev.

Mi smo predstavili dve državi – Nemčijo in Češko. Poleg obveznih vsebin (zgodovinski in geografski oris države, slovar osnovnih besed in fraz, kulinarika, narodne noše, glasba, izdelava državnih simbolov, spominkov, zgibank ...) smo se pri Nemčiji osredotočili na pravljicni svet bratov Grimm preko otrokom dobro znane Sneguljčice. Tako smo izdelali stojnico v obliki gradu, ob katerem sta popolnoma nestru-

pena jabolka delili Sneguljčica in mačeha. Pri Češki pa smo se pozabavali z glavnima junakoma iz risank A je to?, češkega režiserja Lubomira Beneša. Stojnico smo spremenili v stanovanje Pata in Mata, ki sta ob znani glasbi iz risanke popeljala v njun “nerodni” svet.

Še posebej smo bili ponosni in veseli, da je bila prav naša stojnica Češke izmed vseh izbrana, da predstavlja Severno primorsko regijo na Festivalu inovativnosti in ustvarjalnosti, ki je potekal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani med 21. in 23. majem 2008.

Jožica Tolič, šolska koordinatorica.

OK Eurokabel-Neptun Kanal Načrti izpolnjeni

KANAL – S turnirjem za razvrstitev od 5. do 9. mesta se je v Ljubljani na zadnjo majsko soboto končal tekmovalni del letošnje sezone v mali odbojki. Za kanalskimi dekletami so uspešni nastopi, saj je tudi uprava kluba potrdila, da je letošnji cilj dosežen. V vseh selekcijah so se namreč odbojkarice Eurokabela-Neptun enakopravno potegovale za najvišja mesta v državi. To je nenazadnje odraz dobrega dela v klubu ter velike zavzetosti uprave in staršev za žensko odbojko v kraju. Načrt dela za prihodnjo sezono obsega udeležbo na tekmovanjih v vseh dosedanjih ligah in v okviru selekcij mini in male odbojke, starejših deklic, kadetinj, članic ter nove ekipe mladink, ki bo tekmovala v državni ligi.

Poleg tega velja še omeniti, da so se kanalske odbojkarice v maju udeležile močnega mednarodnega turnirja v Bohinju za letnike 1990 in mlajše. Med dvanajstimi ekipami iz Srbije, Italije in Slovenije so se uvrstile na odlično 7. mesto. Zmagala je ekipa iz Imole, druge so bile Jeseničanke, ki so tudi leto-

šnje slovenske mladinske prvakinje, tretji pa je bil OK Kometa iz Beograda. Kanalke so pokazale zelo dobro in borbeno igranje, se izenačeno kosale prav s favoritinjami turnirja in potrdile, da bo njihov nastop v jesenskem delu nove sezone trd oreh za marsikatero ekipo v Sloveniji. (pm)

Na spodnji sliki levo je ekipa starejših deklic po končanem nastopu na polfinalnem turnirju v Kočevju. Dekleta so se uvrstila nekje med 5. in 9. mestom v Sloveniji (tekmovanje za razvrstitev po mestih od 5 - 9 ni bilo).

Sedijo od leve proti desni: Marina Sirk, Špela Laščak, Sara Bavdaž. Stojijo: Larisa Piriš, Eva Mori, Lorena Likar, Tina Ferlinc in trener Franc Bukovec.

Na spodnji sliki desno pa je mladinska ekipa, ki je nastopila na turnirju v Bohinju v maju 2008.

V prvi vrsti stojijo od leve proti desni: Kristina Kacin, Nika Mori, Klementina Kuk, Ana Gerbec, Eva Mori, trenerka Patricija Mori. Spodnja vrsta: Nuša Ferlinc, Lea Lazar, Lorena Likar, Larisa Piriš in Sara Bavdaž.

OŠ Kanal

Evropska vas

9. maja praznuje Evropa svoj praznik. Ta dan so bile na Bevkovem trgu stojnice. Bilo jih je 27, ker je toliko držav združeno v Evropsko unijo. Po stojnicah sem nabiral izdelke. Najbolj mi je bila všeč predstava A je to. Ob besedi Evropa pomislil na mir v svetu. Želim si, da bi Evropa pomagala lačnim otrokom.

Jakob Skrt, 3.r PŠ Levpa

Letos smo v šoli spoznavali Francijo in Romunijo. Izdelali smo plakat. Nanj smo napisali vse o Franciji. Zalepili smo tudi slike. Brali smo francosko pravljico Polpetelinček. Spoznali smo francoski običaj Katarinete. To so punce, ki so stare 25 let in niso poročene. Na dan sv. Katarine se sprehajajo po ulicah Pariza in nosijo klobuke. Na klobukih so predmeti, ki predstavljajo njihov poklic.

Na Evropski vasi mi je bila najbolj všeč slovaška stojnica. Beseda Evropa mi pomeni domovino, kjer živim in kjer so države združene v mir.

Miha Skrt, 4.r PŠ Levpa

Bili smo v Novi Gorici, v Evropi smo se zabavali, po stojnicah hodili, se veliko novega naučili. Narodne jedi pokušali, izdelke s stojnic smo vzeli in se lepo imeli. Recepte so nam ponudili, da bi našo kuho obogatili. Risanke A je to smo si ogledali, vse naokrog se razgledali.

Nika Vidič, 4.a

Ko smo zjutraj odšli v Novo Gorico, sem bil poln pričakovanj. Naša šola je predstavljala Romunijo in Francijo. Pomagal sem pri okrasitvi stojnic. Nato sem si ogledal še ostale. Bile so zelo lepe. Všeč mi je bila Češka s Patom in Matom ter Belgija s svojimi vafliji. Sledil je program, ki je bil zanimiv.

Tadej Bizjak, 4. a

Bili smo v Novi Gorici. Na Bevkovem trgu so bile postavljene stojnice – Evropska vas. Počutila sem se kot bi kar naenkrat obiskala celo Evropo. Upam, da bomo tudi naslednje leto sodelovali v tem projektu, ker se s tem tudi veliko novega naučimo.

Laura Skrt, 4. a

Svet postal je prava mora

(Glosa)

Dobro nič več ne zmaguje, Alkohol povsod, mamila,... So za naš svet sploh zdravila? Kam človeštvo usoda kuje?

Ni le v pravljičah vseh vaših zmagovalo samo tisto, kar bilo je v duši čisto. Že v starih, krutih časih pri vseh prednikih je naših. To se danes ne spoštuje, le denar se potrebuje! In zato počno se stvarce, dobre, slabe, za denarce. Dobro nič več ne zmaguje.

Le poglej mladino našo, komaj dobro svet opazi, že je v odraslih fazi. Brede v vedno večjo kašo, Starši, kaj je z vzgojo vašo? Prepovedano, vabila, daje vsem brez pojasnila. Brž ko sebe se zave,

že poskusit hoče vse. Alkohol povsod, mamila,...

In potem se človek vpraša, so bile krvave reke, res obvezne za razpletje? Je drugačna Zemlja naša? Mar nam revščina ugaša? V hladno senco svet ovila neprijaznosti je svila. Človek, kje razum se skriva? Strup se vsak dan bolj uživa. So za naš svet sploh zdravila?

Lačna usta so ostala, svet nasilje le obdaja, nič več ni na Zemlji raja.. Vojna tega ni končala, Zemlja je še bolj jokala. Danes nam denar vladuje, celo družbo nam oblikuje. Pa čeprav si ne priznamo, sami kopljemo si jamo. Kam človeštvo usoda kuje?

Beti Strgar, 9. a

Dan zlate knjige

Znani primorski pisatelj France Bevk se je rodil 17. 9. 1890 in umrl istega dne leta 1970, zato je 17. 9. proglašen za Dan zlate knjige, saj je F. Bevk zapisal, da je dobra knjiga zlata knjiga. Tudi letošnje šolsko leto smo se mladi knjižničarji spomnili na pisatelja in pripravili manjšo priložnostno razstavo. Učenci šestih razredov vsako leto obiščejo njegovo rodno Zakojco, saj je bil France Bevk z našo šolo še posebej povezan. V preteklosti je pionirski odred naše šole nosil njegovo ime in pisatelj mu je poklonil svojo fotografijo z lastnoročnim posvetilom, ki danes visi v naši šolski knjižnici. To je bilo leta 1950. Pisatelj je svoje kanalske bralce obiskal še leta 1959 skupaj s pisateljem Miškom Kranjcem, mladim pesnikom Tonetom Pavčkom, pisateljem Brankom Rudolfom ter pisateljico Mimi Malenšek. Fotografija tega obiska, ki jo hranimo tudi na šoli, je objavljena v knjigi France Bevk avtorice Helge Glušič. Kasneje je Bevk obiskal kanalske učence 22.2.1962, ko so se selili v novo šolsko poslopje (današnje šolo). Ohranjenih je nekaj fotografij iz tistega obdobja. Pisatelj je ob tej priliki šoli podaril nekaj svojih knjig s posvetilom.

Knjižnica naše šole hrani tudi prvo izdajo romana Kaplan Martin Čedermac, ki je izšla leta 1938 pri Slovenski matici v Ljubljani pod Bevkovim psevdonimom Pavle Sedmak.

Veliko razlogov imamo, da se Franceta Bevka spominjamo, zato berite njegove knjige, obiščite njegov grob na pokopališču v Solkanu in Goriško knjižnico Franceta Bevka. Postojte ob njegovem spomeniku v Novi Gorici, zapeljite se po Bevkovi ulici skozi Kromberk.

Mladi knjižničarji OŠ Kanal in knjižničarka Zvonka Cigoj

V šolskem letu 2007/08

Zbiranje papirja

Ko se ob koncu šolskega leta oziramo na zadnjih 10 mesecev, ki smo jih preživeli v šolskih klopeh, ugotovljamo, da je za nami še eno, bogato šolsko leto. Spomin nam pričara veliko zanimivih utrinkov iz šolskega življenja. Ob vsakdanjem vzgojno izobraževalnem delu je potekalo še veliko vzporednih deavnosti s katerimi smo popestrili učni proces oziroma povezovali šolsko delo z utripom domačega kraja.

Nekaj utrinkov: tudi v tem šolskem letu smo sodelovali v projektu ŠKL – odbojke in na finalnem tekmovanju dosegli 2. mesto. V marcu smo na šoli gostili Hišo eksperimentov iz Ljubljane, ki je izvedla 3 dogodivščine, na katere so bili povabljeni učenci in strokovni delavci OŠ Deskle in Kanal ter vsi občani. Izvedbo tega projekta je s sofinanciranjem omogočila Občina

Kanal ob Soči.

Za učence smo organizirali več šol v naravi – na Medvedjem Brdu in v Bohinju, ter šoli plavanja in smučanja. V aprilu smo se z zbiralno akcijo papirja spomnili Dneva Zemlje; z zbranim papirjem smo ohranili 25 dreves. Mesec maj je obeležila prireditvev Evropska vas; naši učenci so na stojnicah v Novi Gorici predstavili Francijo in Bolgarijo. Izdelki naših učencev vse leto krasijo stene naše šole, tako smo z različnimi tematskimi razstavami približali učencem pomembnejše dogodke in obletnice. Delček dogajanja lahko spoznate skozi fotografije in literarne pripevke učencev.

Ana Kodelja, OŠ Kanal

Iz Bohinja s kanuji

Ekipa ŠKL

Na pol oglasno sporočilo Štirideset let brez hrane in pijače

Ne, to ni zgodba o lokalnem Jošku Jorasu, to je zgodba o prebivalcih sončne vasi Ložice, ki so ostali brez vaške gostilne že nekje daljnega leta 1970.

Toda dolgo čakanje se je splašalo. Na dan mladosti, gospodovega 2008, je v Športno rekreativnem centru Ložice, na vsesplošno veselje krajanov odprla svoja vrata nova okrepevalnica.

Nadela si je preprosto ime: **Okrepčevalnica Ložice.**

Kljub vsemu to ni čisto vsakdanja okrepevalnica. Že res, tam lahko popijete pravi italijanski makijato, s pravim francoskim rogličem za

povrh, ali zvrnete kozarček ali dva rujnega briškega, vendar gre ponudba še dlje, od toastov, krompirčka (pomfrija), pa vse do pravih bosanskih lepiny različnih vsebin. Lačni ne boste ostali niti športni navdušenci, ki si v letošnjem poletju lahko ogledate olimpijske igre in ostale športne dogodke na velikem platnu. Poleg športa pa se obetajo še drugi dogodki: potopisna predavanja, pravljice za otroke, čarovniki, slikarske razstave.

Več na spletni strani:

<http://www.srd-lozice.com/>

Tekst in slika: Danijel Konjedic

Ložice: Da ne bodo grla suha in želodci prazni

Občina Kanal ob Soči, Trg svobode 23, 5213 Kanal

objavlja

JAVNI RAZPIS za spodbujanje razvoja turistične infrastrukture

Sredstva iz tega naslova se dodeljujejo kot nepovratna.

Višina razpoložljivih sredstev v letu 2008 znaša 25.000 evrov.

Sredstva po tem razpisu se lahko dodelijo pod pogojem pisne izjave upravičenec, da za isti namen niso prejeli sredstev iz državnih in mednarodnih virov, oziroma če so jih, koliko denarja so iz teh virov že pridobili.

Prvo odpiranje vlog bo 16. julija 2008.

Upravičenci do sredstev morajo zagotoviti vsaj 25 odstotkov lastnih sredstev za kritje stroškov posamezne investicije.

Sredstva za spodbujanje razvoja turistične infrastrukture so namenjena naložbam za spodbujanje gostinske in nastanitvene dejavnosti v občini Kanal ob Soči. Upravičene so tako naložbe v razvoj in razširitev obstoječe dejavnosti kot tudi v nove dejavnosti.

Na razpisu lahko sodelujejo samostojni podjetniki in gospodarske družbe s sedežem v občini Kanal ob Soči, ki niso v stečajnem postopku, postopku prisilne poravnave ali likvidaciji, ter posamezniki, ki dokažejo, da imajo ustrezne pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti.

Investicija mora biti zaključena do konca leta 2008.

Investicija se mora ohraniti na območju občine vsaj pet let po prejemu sredstev.

Namen sofinanciranja in upravičeni stroški so materialne investicije:

- stroški graditve in ureditve novih prostorov,
 - stroški nakupa opreme za nove prostore.
- Upravičeni so stroški, ki so nastali v letu 2008 (od 1.1.2008 do 31.10.2008) Davek na dodano vrednost ni upravičen strošek.

Izpolnjeni vlogi je potrebno priložiti naslednja dokazila in dokumente:

- dokazilo o registraciji za opravljanje gostinske dejavnosti in uporabno dovoljenje (če gre za novo dejavnost, izjavo, da bodo zahtevana dokazila posredovana po pridobitvi);
- poslovni načrt;
- dokumenti (gradbeno dovoljenje oziroma lokacijska informacija);
- podpisana izjava o sprejemanju pogojev iz razpisne dokumentacije;
- podpisana izjava o prejetih državnih pomočeh;
- če prijavitelj ni lastnik, pogodbo o najemu;
- predračun z opisom predvidenih del, ki ga pripravi izvajalec.

Popolna vloga mora biti na predpisanem obrazcu posredovana (osebno ali priporočeno po pošti) na naslov Občine Kanal ob Soči v zaprti ovojnici pod oznako: »Ne odpiraj – vloga – turistična infrastruktura« na prednji strani ter s polnim naslovom pošiljatelja na zadnji strani.

Razpis je odprt do 31. 10. 2008 oziroma do porabe sredstev z rednimi odpiranji. Vloge bodo obravnavane 30 dni po datumu prejema.

O izidu razpisa bodo prijavitelji pisno obveščeni najkasneje v roku 30 dni po odpiranju vlog. S prejemniki sredstev bodo sklenjene pogodbe, v katerih se bodo določile medsebojne pravice in obveznosti.

Razpisna dokumentacija je od dneva objave do izteka razpisnega roka dosegljiva na sedežu TIC-a, Pionirska 2, Kanal in na spletni strani www.obcina-kanal.si.

Dodatna pojasnila lahko zainteresirani dobijo na TIC-u med 9. in 12. uro ter na tel. 05/398-12-13 ali 05/398-12-15.

ŽUPAN
Andrej Maffi

Predstavitvena in oglasna panoja

Idejo, da bi svojo občino predstavili na posebnih panojih, je uresničilo že mnogo občin. Zdaj ima takšno priložnost tudi naša občina. In prav je tako, kajti imamo kaj pokazati: od naravnih, kulturnih in turističnih znamenitosti, do velikih in malih, a praviloma uspešnih podjetij.

Predstavitvena panoja bosta stala na najbolj obiskanih mestih - eden v Kanalu in drugi v Desklah. Predstavljen bo zemljevid občine Kanal ob Soči in njene znamenitosti, pod zelo ugodnimi pogoji pa se lahko predstavite tudi Vi, spoštovani gospodarstveniki. S svojim sodelovanjem si boste povečali poslovne možnosti in se predstavili kot pomemben del občine. S tem pa boste izkazali tudi pripadnost občini.

Podjetja, ki se bodo odločila za predstavitev na obeh panojih, bodo udeležbe na enem panoju deležna po polovični ceni.

Za podrobnosti se, prosim, obrnite na Černič Marketing, g. Jurij Černič, tel 01 5428 741 ali e-pošta: jure.cernic@siol.net

Občina Kanal ob Soči

Manufaktura
Trgovsko podjetje d. d.

Kjer je dober nakup pravilo!

**MANUFAKTURA
Deskle**
Srebrničeva 20
tel.: (05) 305 20 14

**MANUFAKTURA
Kanal**
Trg svobode 5
tel.: (05) 305 10 59

Urnik:
ponedeljek - petek
8.00 - 12.00
15.00 - 18.00
sobota
8.00 - 12.00

Urnik:
ponedeljek - petek
8.30 - 18.30
sobota
8.30 - 12.30

-10%
KUPON
-10%

Kupon za
10% gotovinski popust
za nakupe v poslovalnicah
**MANUFAKTURA Deskle in
MANUFAKTURA Kanal**
izkoristite do 31.7.2008
popusti se ne seštevajo

Obisk v kanalskem vrtcu

Naša novinarka **Ksenija Černuta** in fotograf **Damijan Volk** sta na povabilo vzgojiteljice **Majde Kralj** in pomočnice **Andrejke Skok** obiskala kanalski vrtec, kjer sta otrokom predstavila poklic novinarja

in fotografa. Otroci so bili navdušeni in so veliko spraševali, še raje pa so se sami preizkusili v teh vlogah. Povedali so nam, da včasih prelistajo kak časopis, vendar da ne poznajo Mosta. Da bo odslej

drugače, objavljamo kratko anketo, ki smo jo pripravili med njimi in eno od risbic, ki smo jih v zahvalo za predstavitev dobili po pošti.

JAKOB, Kanal
V našem kraju mi je najbolj všeč igrišče. Rad se igram tudi doma.

TIANA, Gorenja vas
V našem kraju se počutim dobro. Najlepše mi je, ko se igramo. Ne pogrešam ničesar.

MANCA, Kostanjevica
V našem kraju je lepo. Najbolj mi je všeč naša hiša. Ne bi nič spremenila.

JANEZ, Bodrež
V našem kraju mi je vse všeč, najraje pa imam igrače.

MATIJA, Klobučče
V našem kraju je lepo. Najraje se igram zunaj.

Tea, 5 let

Vrtno kegljanje za slepe in slabovidne

PLAVE – **Karmen Vogrič** se z vrtnim kegljanjem ukvarja že nekaj let, svojo tehniko pa je "izpilila" do te mere, da na tekmovanjih dosega odlične rezultate - med drugim je dvakrat že osvojila naslov državne prvakinje.

Tako je na letošnjem državnem prvenstvu Zveze društev slepih in slabovidnih Slovenije v Mariboru postala v kategoriji B1 posamično podprvkinja (2. mesto), medtem ko je ekipno z Goriškimi vrtnicami osvojila 3. mesto. V ekipi so štiri tekmovalke, dve med njimi nosita zatemnjena očala, kar označuje popolno slepoto.

V lanskem letu se je treningov in tekmovanj lotil tudi njen brat **Darjo**, oba pa sta člana Medobčinskega društva slepih in slabovidnih (MDSS) Nova Gorica.

Na letošnjih regijskih tekmovanjih, ki so jih pripravila društva iz Kranja, Kopra in Nove Gorice, se je novogoriško društvo uvrstilo v finale z žensko ekipo **Goriške vrtnice**, ki jo ob Karmen sestavljajo še **Katka Fanič**, **Cirila Podgornik** in **Albina Jovanović**. Med posameznicami sta finalistki **Karmen Vogrič** in **Cirila Podgornik** v kategoriji B1 in B2, medtem ko v moški konkurenci **Aldu Podveršiču** (kategorija B1) in **Radu Mamcu** (kategorija B1) preboj v finale ni uspel. (im)

Ekipa Goriških vrtnic v vrtnem kegljanju: prva z desne **Karmen Vogrič**

ODZIV "To je izjemen fenomen"

Pod tem naslovom je bil v prejšnji številki Mosta (marec 2008, št.18) objavljen članek izpod peresa Ane Škr. Zmotila me je izjava **Antona Čarga**, ki pa je bila v podobnih verzijah izrečena ali napisana tudi drugje. Govori namreč o mojem očetu **Henriku Ipavcu – Fridotu** in med drugim pravi: "Želel bi, da se zgodovina kanalske odbojke pravilno beleži... je bilo rečeno, da je začetnik kanalske odbojke **Henrik Ipavec – Frido**. To ni res...".

Zelo čudno se mi zdi, da se ponovno odpira vprašanje, kdo ima največ zaslug za začetek odbojke v Kanalu. Mojega očeta že 31 let ni več med živimi in večina tistih, ki je takrat sodelovala pri organiziranem začetku igranja odbojke tudi ne. Polemik ob 25-letnici odbojke, ko so bili na praznovanju vsi pobudniki, ni bilo, moj oče pa je dobil diplomu za ustanoviteljstvo. Mislim, da se vloga **Ernesta Lupinca** nekako pozablja, nikakor pa ne

morejo zdaj pripisovati zaslug za celotno uspešno zgodbo takratnim fantičem na račun teh, ki jih ni več in se ne morejo braniti.

Avtor slikovite brošure ob 25-letnici odbojke **Edvard Stanič** vlogu mojega očeta opisuje v poglavjih Začetki odbojke v Kanalu in Odbojka ali Košarka. Sam pa sem v Pokrajinskem arhivu Nova Gorica dobil Zapisnik Odbora fiskulturnega društva Kanal z dne 18. 2. 1948, ki mu je predsedoval **Henrik Ipavec**, tajnik pa je bil **Janko Cefarin**. Med drugim piše, da bi radi naredili cementirano igrišče 30 X 15m za ig-

ranje tenisa, košarke, odbojke in za "držanje na kolesih". Zapisnik se konča s stavkom: "Pred časom smo napravili igrišče za odbojko, prihodnjo nedeljo bomo začeli z vežbanjem... Vse za petletko!" Glavnih akterjev že dolgo ni več med nami. Od nas so odšli in s seboj odnesli spomine na prvo obdobje organizirane odbojke v Kanalu. Zato je bolje, da uživajo svoj večni mir, mi pa jim moramo biti hvaležni za vse to, na kar smo po šestdesetih letih še vedno tako ponosni!

Miran Ipavec

Razstava Branka Drekonje - Kuštra

Iz mentalnega iztisnjene face

ROČINJ – Do sredine maja je bil ambient Mojo Caffè-ja razstavni prostor domačega umetnika, ki je s portretnimi karikaturami prikazal nekatere znane lokalne in v širšem slovenskem prostoru prepoznavne obraze.

Kuštrove »Face« so se izjemno dobro zlele z vzdušjem bara, saj so mladane oživele. Z malo domišljije (in kakšnim pivom) je bilo moč zaslišati Willyev "Ki b' r' d?", Slavkov krohot in celo nagajivi smeh Iztoka Mlakarja. Številne podobe kulturnih delavcev in igralcev so se Kuštrotu namreč vtisnile v spomin, ko je služboval v gledališču.

Kako pa so karikature nastajale?

"To je zelo preprost proces, pri katerem sploh ne razmišljam, ampak se predam trenutnemu toku ustvarjalnosti," pravi "ne-akademski" slikar, kot Branko samega sebe šaljivo naslavlja.

Usede se za mizo in na papir prenese mentalne podobe, ki naj bi koreninile tudi v podzavestnem

delovanju. "Mentalno premlevanje" o določeni osebi se pokaže v ravnih in ukrivljenih črtah, ki predstavljajo popačene, pretirano poudarjene obrazne značilnosti.

"Včasih pa se celo zgodi, da šele po narisani karikaturi ugotovim, da podoba na nekoga spominja," pravi še Kuštro.

Prepoznavna poteza karikature se opazi tudi pri njegovem stripovskem ustvarjanju. Sicer se je s stripovsko karikaturou ukvarjal predvsem v študentskih časih, pa tudi kasneje, ko so mu scenarije prispevali znani pesniki (Snoj, Ihan) in jih je risal celo za tedanje udarno Mladino. Dodaja pa, da je najraje sestavljal "slikovne, brez besedne" stripe.

Willy
Avtor Branko Drekonja – Kuštro

Iztok Mlakar
Avtor Branko Drekonja – Kuštro

Vipavci "napihali" dobro voljo

LIG – Pihalna godba iz Vrhpolja pri Vipavi, ki je trenutno ena najmlajših ljubiteljskih instrumentalnih skupin na Primorskem, se je v aprilu podala na priprave. Tako so mladi godbeniki pod vodstvom kapelnika in dirigenta Janeza Znidaršiča v dveh dneh poskrbeli za veselo vzdušje in prijetno popestrili dogajanje v kraju.

Odmevno glasbo in dobro voljo so namreč delili med domačine, za zaključek pa pripravili še koncert na igrišču. Domačini, navdušeni nad prijetnim vikendom, upajo, da se bo takšen dogodek še kdaj ponovil.

Tekst: A. J

Pihalna godba iz Vrhpolja razveselila Ližane

Obetavni mladi pianisti

Da glasba v naših krajih ne bo zamrla, pač pa da med nami rastejo pravi mladi umetniki, je dokazal zaključni koncert učencev klavirja glasbene šole Nova Gorica 29. 5. 2008 na Kostanjevici v Novi Gorici. Predstavili so se najbolj obetavni mladi pianisti od drugega do devetega razreda. Med njimi je bilo kar sedem učencev iz Občine Kanal ob Soči in vsi so se izvrstno odrezali. Od goriške glasbene šole se letos poslavlja **Beti Strgar**, dobitnica številnih priznanj na tekmovanjih

glasbenih šol, ki bo šolanje nadaljevala na srednji glasbeni šoli v Ljubljani. Na koncertu pa je nastopil tudi **Peter Nanut**, ki je v lanskem letu na mednarodnem tekmovanju učencev klavirja v italijanskem Polettu osvojil drugo mesto. Čeprav je trikratredensko prevažanje v glasbeno šolo naporno, so naši učenci zanjo zelo zainteresirani. Morda bi veljalo razmisliti o ponovni uvedbi oddelka glasbene teorije v domačem kraju.

Irena Hočevar Križnič

Učenci klavirja iz kanalske občine na zaključnem koncertu.

Po sledih Gotska znamenja v naših cerkvah

Gotika je umetnostno obdobje, ki zaobjema čas poznega srednjega veka, vendar o gotiki na Slovenskem govorimo vse do 17. stoletja, ko nastopi barok.

Piše: Petra Paravan

Najbolj prepoznavna gotska arhitekturna značilnost je šilasti lok, ki okvirja okenske odprtine in portale. Pri zunanjsčini lahko opazimo mnogokotno oblikovan prezbitერიj, notranjščina pa nam morda razkrije rebraste oboke. Ogled notranjega prostora lahko celo preseneti s stenski poslikavami ter s kipi in krilnimi oltarji.

Marsikdo gotovo ve, da je prezbitერიj kanalske cerkve (Marijino vnebovzetje) gotski zaradi zunanjih opornikov, notranjega rebrastega oboka in zašiljenih oken (gotska cerkev z najstarejšo datacijo, 1431). Ko že omenjamo prezbitერიj, ne smemo pozabiti zvezdasto rebrastega oboka na Gorenjem Polju (sv. Mihael).

Poznamo tudi "gotški biserček" v Prilesju, ki je v celoti ohranjena gotska arhitektura. Cerkvica sv. Ahaca ima tristrano zaključen prezbitერიj, pravokotna ladja je nekoliko širša, posebnost primorskega tipa pa je zvončnica (zvonik na preslico) nad zahodno fasado z lopo. Takšno arhitekturo lahko najdemo tudi v Kamenci (sv. Matej), na pokopališki cerkvi sv. Ane v Kanalu, v cerkvi nad Ročinjem

(sv. Pavel), nad Ajbo (sv. Peter), v Britofu (sv. Kancijan) in Koprivišču (sv. Tomaž). Zadnja cerkvica ima ohranjene freske Jerneja iz Loke, katerega roko prepoznamo tudi pri fragmentarnih ostankih v cerkvi sv. Nikolaja (Miklavža) v Krstenici.

Pri poslikavah pa nikakor ne smemo pozabiti na znamenito freskantsko smer (suško-bodeško-prileška skupina), ki je ustvarila freske v Prilesju, njeno nasledstvo pa se kaže tudi v cerkvah na Goljevici (sv. Volbenk) in v Avčah (sv. Martin). Ostane nam še gotsko kiparstvo, ki je najbolj odmevno s krilnim oltarjem v Britofu. Lesene kipe pa lahko občudujemo v Nadavču (sv. Marija Snežna; tudi gotska arhitektura) in v Krstenici.

Prilesje: Rebrasti obok prezbitერიj

Etnološko-rezbarska zbirka Franca Jerončiča Kolovratu vrača dušo

MELINKI – Etnološko-rezbarska zbirka **Franca Jerončiča** je od druge polovice maja tudi uradno odprta. Štiriinosemdesetletni zbiratelj in rezbar ni mogel skriti prešernega nasmeha in zadovoljstva, da se je ob slavnostnem odprtju njegove zbirke zbralo toliko ljudi z obeh strani meje. Jerončič v skednju blizu svoje domačije razstavlja spomina življenje, ljudi in delo na Kanalskem Kolovratu. Najdbe iz prve in druge svetovne vojne je dopolnil z etnološko zbirko predmetov in orodij, ki so jih nekoč uporabljali na kmetih. Cisto poseben del zbirke pa predstavljajo njegova rezbarska dela, za katera se zdi, da jim pod lesenim kalupom resnično bije tudi srce.

"Zbirko sem uredil, da bodo imeli prihodnji rodovi še kakšen spomin na svoje prednike," je povedal ob odprtju in se zahvalil vsem, ki so mu pri tem kakorkoli pomagali.

Tekst in slika: Nataša Ozbek

Ljudska dediščina Mali muzeji za turistični obisk

Turizem postaja vedno bolj donosna gospodarska panoga. Zeh-teve sodobnega človeka so iz dneva v dan vse večje, vse manj pa je želja po množičnem turizmu. Posameznik si pač prizadeva odkrivati nove kraje in ljudi.

Piše: Darja Skrt

Ljudska kulturna dediščina nekega prostora, ki je zbrana v različnih mali muzejih in zbirkah, lahko vedoželjnemu turistu in obiskovalcu na mah ponudi pogled v preteklost in kulturo ljudi z nekega območja. V občini Kanal ob Soči sta takšni zbirki v že več let odprti Lukčevi hiši na Kambreškem, ki jo vodi **Jožica Strgar**, in letos odprta etnološko-rezbarska zbirka **Franca Jerončiča** v Melinkih. Kako pomembna je ljudska dediščina za razvoj turizma se zaveda tudi etnološka stroka. Zato na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (SAZU) v Ljubljani pripravljajo projekt Kulturna dediščina za turizem - zbirke in zbiralci ob bivši slovensko-italijanski meji (delovni naslov) 2009-2012, ki ga vodi **dr. Mojca Ravnik**. SAZU sodeluje tudi z Goriškim muzejem, kjer popis muzejskih zbirk vodi **mag. Inga Miklavčič Brezigar**: "Omenjeni projekt je zasnovan kot nadgradnja osnovne evidence zbirk v okviru muzejskega dela in se navezuje na projekt TEMPO (INTERREG ITALIJA-SLOVENIJA IIIA). Ta je bil zaključen leta 2007 in v bazi podatkov združuje popise kulturnih, zgodovinskih, športnih, kulinarčnih in drugih zanimivosti in ustanov, pomembnih za izdelavo turistične karte in turističnih strategij. Ob popisu zbirk pa bi želeli motivirati tudi lokalne dejavnike za ureditev še dodatnih zbirk premične kulturne dediščine, bodisi posebej ali v okviru Turistično-informativnih centrov. Na ta način bi lahko popestrili in dopolnili lokalno kulturno-turistično ponudbo. Uresničitev pa je seveda odvisna predvsem od interesa lokalnega prebivalstva in občinske politike, ali tak turistični razvoj podpira in spodbuja."

V kanalski občini so že od začetka pokazali zanimanje za tovrstno obravnavo kulturne dediščine. Podžupanja **Milica Žimic** se je tudi udeležila sestanka na SAZU-ju v Ljubljani: "Vemo, da je v naši občini še veliko zasebnih zbirk, ki javnosti niso na ogled. Z aktivnim sodelovanjem z muzejsko stroko bi jih lahko dodatno opremili s podatki in jih odprli za javnost. V tem smislu si bomo na občini prizadevali, da bi v sodelovanju z Goriškim muzejem zbirke obdelali in jih pripravili za ogled. Imamo namreč bogate zbirke, npr. pustnih mask, kolarsko, kotlarsko in kovaško zbirko ter številne druge zbirke, ki so bolj splošnega značaja. S tem bi se tudi vključili v nastajajoči evropski projekt."

Zanimiva bi bila tudi elektronska, virtualna oziroma spletna (internetna) zbirka, kjer bi lahko s pomočjo novih računalniških tehnologij pokazali našo dediščino vsemu svetu, menijo še v občini.

Kambreško: Ognjišče v Lukčevi hiši

Gorsko kolesarstvo 4X se vrača v Soško dolino

LOŽICE – S športom, ki sta ga v dolino pripeljala Miha Reščič in Dejan Krašček, nadaljuje okrepljena ekipa mladih in zagnanih kolesarjev. V sezoni 2006 je bila na stari progi v Plaveh tekma za državno prvenstvo. Od tedaj se za to atraktivno disciplino gorskega kolesarstva navdušujejo številni mladi kolesarji.

Toda zaradi izteka pogodbe je bila to v Plaveh tudi zadnja dirka. Po izgubljeni sezoni sta Vid Bevčar in Andraž Krašček ob podpori ostalih navdušencev stopila v akcijo za izgradnjo nove steze. Ob pomoči

Foto: A. Krašček

Državno prvenstvo 4x v Plavah 2006

Športno-rekreativnega društva (SRD) Ložice se uresničitev tega projekta bliža h koncu. Objekt, ki stoji za transformatorsko postajo med Ložicami in Plavami, bo predvidoma končan v sezoni 2009. S tem bo zopet zagotovljen prostor za trening državnega podprvaka Kristjana Medveščka in ostale mlade kolesarje.

SRD Ložice pripravlja ob projektu graditve 4X (four-cross) proge v poletnem času še tekmovanje v teku ter balinarski in teniški turnir. Vsak dane se namreč tu zbira veliko število ljubiteljev športa, ki nabirajo moči za tekmovanja, skrbijo za svoje zdravje ali zgolj uživajo v dobri družbi. (vb)

Atraktivni downhill Naja na tretji stopnički

AVČE – Tukajšnje Športno-kulturno-turistično društvo - ŠKTD je pripravilo že peto tekmo za slovenski pokal v spustu z gorskimi kolesi - downhill. Za domače društvo je nastopilo štirinajst tekmovalcev, med katerimi je bila prvič tudi predstavnica nežnejšega spola Naja Simčič. Ta se je v svoji kategoriji v ženski konkurenci povzpela na tretjo mesto. Pred dvema letoma je bila ekipa iz Avč v skupni razvrstitvi prav tako tretja.

Leta 2003 je Mitja Madon s skupino zanesenjakov pričel pripravljati progo za spust z gorskimi kolesi. Leto pozneje so Avčani pod okriljem Kolesarskega kluba Djak iz Nove Gorice prvič organizirali tekmo za slovenski pokal. Ker je bila tekma zelo odmevna, se je porodila ideja o ustanovitvi samostojnega društva, ki bi združevalo dejavnosti svojih članov in nudilo podporo domačim tekmovalcem. Tako je še istega leta prišlo do ustanovitve SKTD Avče za udejstvovanja na področju športa, kulture in turizma.

Glavna naloga društva je organizacija tekme v spustu z gorskimi kolesi za slovenski pokal. Z vsakim letom se tega tekmovanja udeleži vedno več domačih in tujih kolesarjev, pa tudi prog, ki se začne na 570 metrov visokem Avškem Kuku in je v devetih desetih speljana po gozdu, v preostalem delu po kolovozih in travnikih, je ena najlepših v Sloveniji. To nenazadnje potrjujejo tudi tekmovalci. Poleg tega pa je dostopna vsem, ki želijo na njej trenirati.

Marko Lazar

Foto: T. Šuligoj

Mladi avški ljubitelji spusta z gorskimi kolesi

Na odbojgarskem tronu Prvi Slovenec s "scudettom"

Gregor Jerončič, 34-letni kanalski odbojkar, ki že nekaj leti živi v Sempetru, je s Trentinom osvojil naslov državnega prvaka. To doseg ni uspelo še nobenemu Slovencu. V finalu končnice so odbojkarji iz Trentina z 2-1 v zmagah premagali evropskega podprvaka Piacenzo in se veselili sploh prve zvezdice. V prihodnji sezoni bo Gregor najverjetneje zaigral v dresu Cunea.

"To je izjemen uspeh tako za klub, ki se je veselil prve zvezdice, kot tudi zame," je začel klepet Gregor, ki je kot bloker Trentina in standardni član prve šesterke prispeval pomemben delež k imenitnemu uspehu. Na enaintridesetih prvenstvenih tekmah je dosegel 211 točk ali skoraj 7 na tekmo.

Ekipa Trentina je bila zelo slovanško obarvana. Nenazadnje jo je treniral tudi Bolgar Radostin Stoychev...

"To je bilo pozitivno. Imeli smo skupen jezik, način življenja, kar nas je popeljalo do tega uspeha."

Pravijo, da vas odlikujeta predvsem trma in izjemna delavnost. "Da sem trmast lahko potrdi tudi žena. Lahko bi dejal, da je ključ do mojega uspeha 'mišela' med trmo in delavnostjo."

Ste zelo navezani na družino, zato tudi izbirate klube, ki niso preveč oddaljeni od doma. Boste morda v prihodnji sezoni izbrali kakšno bolj oddaljeno destinacijo?

"Doslej sem bil najdlje v Nemčiji in tudi takrat sem se večkrat vsedel v avto in odpeljal domov. Tudi v prihodnje bom izbiral klube, ki bodo dovolj blizu doma, saj mi družina ogromno pomeni."

Odbojkarji trenutno največ služijo v Rusiji. Vas morda kaj mika?

"Tam se podpisujejo pogodbe, ki so tudi dvakrat ali celo trikrat višje kot v Italiji. Finančno je torej Rusija zelo zanimiva, ampak zame je ta

možnost težko izvedljiva, ker je oddaljenost prevelika."

V vaši bogati karieri ste se srečali s številnimi trenerji. Kateri so vam ostali v lepem spominu?

"Obstajajo dobri in slabi trenerji, ampak ne v pomenu besede. So takšni, ki ti dajo nekaj dobrega in nekaj slabega. V moji karieri sem se srečal s trenerji, s katerimi sem vedno dobro sodeloval in z njimi nisem imel večjih težav. Vedno sem skušal izluščiti dobre stvari. V Italiji mi je najbolj pozitivno mnenje zapustil Puppo Dall'olio, v Nemčiji Muculescu, v Sloveniji pa tedanji trener Salonita Dragutin Šuker."

Vas bomo še kdaj videli v dresu slovenske reprezentance?

"Zgodba glede reprezentance je že dorečena. Od nje sem se poslovil pred tremi leti po kvalifikacijah na Finskem. Čas reprezentance prihaja, ko nastopi moj počitek. Ta čas posvetim sebi, svojemu telesu, ki zelo težko obnovi moči, in moji družini."

Boste na klubski ravni še kdaj nastopili v Sloveniji, recimo v vašem matičnem klubu Salonitu?

"Moja kariera gre h koncu. V Italiji bom mogoče igral še dve, tri leta. Če se bo v Sloveniji pojavil klub, ki ima interes, določene cilje in tudi možnosti, bi rade volje zaključil kariero v Sloveniji."

Odbojgarsko pot je Gregor Jerončič začel v domačem Salonitu iz Kanala, nadaljeval pa pri ravenskem Fužinarju, nemškem Friedrischafenu ter zatem v Italiji v dresu Verone, Padove, Montichiaria in letos prvič moštva iz Trenta. V Italiji, kjer igra že 8 let, se je veselil prve, zagotovo najpomembnejše lovorike, pred tem pa je šest naslov državnega in pet pokalnega prvaka osvojil v Sloveniji ter po dva državna in pokalna naslova v Nemčiji.

Marko Lazar
Sliki: Trentino Volley

Na 11-ih metrih: Vasja Simčič, Hit Gorica Pojoči vratar iz Gorenje vasi

Čeprav je Vasja, ki bo 1. julija praznoval 25. rojstni dan, že nekaj sezon drugi goriški vratar, je že nič kolikokrat dokazal, da sodi v krog najobetavnějšíh slovenskih čuvajev mreže. Pred leti je nosil tudi reprezentančni dres mlade slovenske reprezentance do 21 let. Pred sedmo silo je redkobeseden, a vselej zelo korekten. Zato pa je veliko bolj živahen pred pevskim mikrofonom. Po koncu ligaške sezone smo ga povabili na 11-metrovko, ki jo je...

Sprašuje: Marko Lazar

Kdaj si se odločil, da postaneš nogometni vratar?

"Ko sem igral še za NK Brda in obiskoval 5. razred osnovne šole, sem na enem izmed treningov vskočil na mesto vratarja, ki je bil takrat odsoten. Ta vloga mi je postala tako všeč, da sem se odločil ostati med vratnicami."

Vasja Simčič: Moja žoga ...

Nekateri ti zaradi podobnosti s španskim reprezentančnim vratarjem pravijo goriški Canizares. Ti ta vzdevek godi? Kdo je tvoj vzornik?

"Ker je Santiago Canizares moj vzornik, mi je vzdevek goriški Canizares zelo všeč. Mislim, da sem ta vzdevek dobil, ker imam enako

pričesko kot on."
Kdo je najboljši vratar slovenske lige in kdo je najboljši na svetu?

"Najboljši vratar slovenske lige je brez dvoma Mitja Pirih, najboljši na svetu pa je trenutno vratar madridskega Reala Iker Casillas."

Tvoja najboljša in najslabša tekma?

"Ne morem izpostaviti ene same tekme, za katero bi lahko rekel, da je bila najboljša. Ena boljših je bila zadnja z Nafto v letošnjem prvenstvu. Kot slabša mi je v spominu ostala tekma z Mariborom v Ljudskem vrtu, ko smo izgubili s 4 : 0."

Marsikdo meni, da mora biti nogometni vratar nekoliko usekan...

"S to trditvijo bi se le delno strinjal. Nogometni vratar ima poleg branjenja še eno funkcijo, ki je v igri zelo pomembna. Razporejati mora igralce, saj ima zaradi svojega položaja najboljši pregled nad igriščem in igro samo. Mora pa biti tudi malo 'usekan', saj je včasih prisiljen dobesedno tudi tvegati glavo."

Si redkobeseden, zato pa veliko raje prepevaš...

"Morda sem res redkobeseden, veliko raje namreč 'govorim na igrišču'. Zelo rad poslušam glasbo, predvsem slovensko in si zraven prepevam. Z glasbo si krajšam čas na poti na tekmo, med vožnjo z avtomobilom, poslušam jo tudi

kar tako, doma. Na zabavah, piknikih... rad tudi kaj zapojem. Moja velika želja je, da bi se naučil igrati kitaro."

Letos si v duetu z Evo Hren nastopil tudi v oddaji slovenske televizije Zvezde pojejo. Kakšni so bili občutki, kakšen je bil odziv?

"Občutki v oddaji Zvezde pojejo so bili fenomenalni. Z Evo Hren sva se popolnoma ujela, je super punca, odlična učiteljica in pevka,

Med zvezdami z Evo Hren

prava profesionalka. Postala sva dobra prijatelja in upam, da bova še kdaj zapela skupaj. S tem, ko sem nastopil v tej oddaji, so se mi uresničile sanje. Vedno sem si namreč želel nastopiti v eni izmed takšnih oddaj. Odzivi domačih, prijateljev, soigralcev, znancev ... so bili le pozitivni. Vsi so bili presenečeni, ker sem si upal, saj me poznajo bolj kot tihega, mirnega fanta."

Kaj počneš v prostem času in kje boš preživljal kratke poletne počitnice?

V prostem času rad igram tenis, pogledam kakšen dober film, pojem ... Poletne počitnice bom preživel kar doma, na vikendu ob Soči, kjer bom s prijatelji igral odbojko na mivki."

Zamislil si, da se Gorica v odločilni tekmi poteguje za uvrstitev v sanjsko Ligo prvakov. Na San Siru je usoda belo-modrih v tvojih rokah. Napadalec Milana Kaka pred polnimi tribunami stadiona Giuseppe Meazza izvaja odločilno 11-metrovko. Vzel je kratek zalet...

"... žoga leti, krenem v pravo smer in strel ubranim. Gorica se uvrsti v Ligo prvakov, manager Interja pa po tekmi pristopi k meni in mi ponudi podpis sanjske pogodbe. S Kakajem se ponovno srečava na milanskem derbiju. Zaželim mu, da bi imel tokrat več sreče."

OSEBNA IZKAZNICA

Vasja Simčič je zaključil srednjo prometno šolo, sedaj končuje višjo šolo za poslovnega sekretarja.

Ne kadi in ne uživa alkohola, najraje pa pije vodo z okusom. Rad ima testenine z morskimi sadeži, sovraži pa sir in vse kar je z njim povezano.

Med nami so tudi otroci in ostareli, ki si ne morejo privoščiti počitnic, radoživega letovanja, druženja in blagodejnega vpliva morja. To pot za njih zbiramo sredstva. Na ta način bomo omogočili 500 otrokom in 100 starejšim iz socialno šibkejših okolij počitnice v naših letoviščih Debeli rtič in Punat na Krku.

Rdeči križ Slovenije prosi za vašo solidarnost. Vsak prispevek je dobrodošel.

Svoj prispevek lahko nakažete s plačilnim nalogom BN02 na račun **03100-1234567891**, sklic **11-98990** ali pa pošljite SMS z besedo **MORJE** na **1919**.

Vnaprej hvala za vašo dobrosrčnost in zaupanje.

*Podjetji Mobilnet in Simobil se odrekata vsem prihodkom iz naslova storitve SMS Donacija za Rdeči križ Slovenije. Vrednost SMS sporočila je 1 €.

www.rks.si/morje

Šifra: komunalni redar

Preznojen in naveličan se je sesedel na klopco, stegnil roke in noge od sebe in se čez leseni naslon z zatiljem nagnil močno vznak. Lepljiva srajca mu je napela kožo in iz žepa na prsih se je izluščila beležnica. Naj gre k vragu! je komaj slišno iztisnil med zobmi in se potopil v šumeče vrtnčenje Soče. Rahel piš je pometel mandatne kazni v sinje-modro zasanjanost.

Gospa ga ni niti pogledala. Ihtavo je potegnila listek izpod brisalca, ga sprešala v dlani in zalučala vanj: "Najprej poskrbite za parkirana mesta, potem štrafajte!" je siknila in odpeljala.

"Tista smrdljiva mrcina serje in ščije povsod," je hitel razlagati sosed: "Zadnjič mi je vnuček pred blokom stopil v pasji drek." "Ma čudak stari serje," je brezbržno odvrnil obtoženi. "Moj pes premore več kulture od tistega naduteža, ki svoj smrkelj trosi naokoli."

Iz vlekel je beležnico, toda še preden je zavihal list, mu je v zapestju zastala kri.

"Samo da ne bi zobje šavsnili po tej uradniški ročici," ga je ironično opomnil lastnik psa in pobožal po podlahti.

Nagonsko je odskočil. Mulc ga je skoraj zbil. Med vriskajočim smehom so na skuterjih odbrzeli naprej. On pa se je opotekel in zadel v rob pločnika.

Trznil je in se zdramil. Soča se je igrivo pretakala naprej, dehteče veje so nihale nad klopco. Vstal je in ponese mobilni telefon k ušesu. V kampu so spet opiti mladci. Naj gre k ...

Seveda, občina nujno potrebuje komunalnega redarja. A kdo naj ga brani in ščiti?

Samo leporečje in moraliziranje je premalo.

(vp)

Šege in običaji Ob prvem svitu na Skalnico

Ko govorimo o ljudskih običajih na Slovenskem, ni moč uiti krščanski tradiciji. Tako smo po krstenjanskem partonu in morščanskem pustu pokukali še v dolgoletno tradicijo peš romanja na Sveto Goro.

Opisuje: Ana Križnič

Foto: M. Mavrič

"Kronanca" tradicionalno družijo vse generacije

Romanje, ki je večini Kanalccev poznano pod imenom kronanca, sega globoko v preteklost in je tesno povezano z zgodovino cerkve na Skalnici, ki tam stoji vse od leta 1544. Kanalski župljani so bili eni prvih romarjev. Ljudsko izročilo govori, da so se prvič na pot podali že dve leti po postavitvi cerkve.

"Kronanca"

Poimenovanje "kronanca" je najbrž nekoliko mlajšega nastanka, saj skoraj zagotovo izvira od kronanja svetogorske Marije, od katerega letos mineva 291 let.

Romanje je zlasti zanimivo zato, ker je v preteklosti območje kanalske župnije zajemalo bistveno večji okoliš kot dandanes. Zapisani v župnijskih kronikah pričajo, da je vse do množičnih delitev župnij za časa druge svetovne vojne romanje vključevalo vse vernike iz župnij

Avče, Deskle, Levpa, Kanal in Marija Cel. Vsak je pot začel v svojem kraju in se nato na zbirnih mestih priključil preostali skupini.

V jutranjem mraku

To povezovanje med kraji se ponovno obuja in tako se je letos prvega junija na zadnji skupni postaji pod Kanalskim Vrhom zbralo 150 ljudi. Kot je navada zadnjih let, se na pot iz Kanala odpravijo romarji že ob štirih ponoči, ko tema še močno otežuje hojo po najbolj strmih delu poti, ki vodi po trim stezi do tako imenovane "Antene". Od tod se je potrebno povzpeti še nekoliko višje, pod Kanalski Vrh in nato po gozdni poti do vasi Bate in na Skalnico. V tolažbo za neprespanost je romarjem lahko dejstvo, da je bilo v zgodovini tudi obdobje, ko je romanje v celoti potekalo v temi in so na cilj prispeli

ob zori ter preostanek noči prebili na cerkvenih klopeh.

Naš romarski starosta

Romanja se udeležijo praktično vse generacije, celo tisti, ki niso niti začeli guliti šolskih klopi, pa vse do pravih veteranov, ki jih imajo že blizu devetdeset. Tu velja še posebej omeniti našo starosto **Rajko Medveščka** iz Gorenje vasi, ki pri svojih 88-ih letih še vedno večji kos poti prepešači in pri tem razdere kakšno modrost.

Rajko, ki ostaja zvest romanju vse od svojega sedmega leta, ugotavlja, da se je v več kot osemdesetih

Foto: J. Merljak

Rajko Medvešček: Vreme ni ovira

letih marsikaj spremenilo: "Svojčas so nekateri romarji vsaj del poti prepešačili bosí ali pa jo celo prehodili po kolenih v znak ponižnosti."

In še rad pribije: "Več ko hodim, bolj ši sm!"

Navsezadnje ima Rajko občudovanja vredno voljo in "korajžo" že v rodbini, saj je njegov oče nazadnje poromal k svetogorski Mariji pri zavidljivih 91-ih letih.

S pesmijo v korak

Na letošnjem romanju se niso združili samo romarji, pač pa tudi pevci župnij Avče, Levpa, Kanal in Marija Cel pod zborovodstvom **Mirana Medveščka** iz Ročinja. S tem je skupna slovesna maša v svetogorski baziliki dobila še posebej vrednost, medtem ko so za prijetno donenje zvonov poskrbeli kanalski pritркоvalci.

Romanje je za marsikoga poseben dogodek in marsikomu pomeni mnogo več, kot le prijetno hojo s prijatelji in znanci.

Ob molitvi, petju in pogovorih si čas krajšajo tudi s pletenjem venca iz travniških cvetic in z nošnjo križa, ki ga vsakič pripravijo v enem izmed krajev (letos v Morskem).

Končamo lahko z mislijo, da je kronanca gotovo eden tistih običajev, ki jih zob časa ni načel, temveč je le še bolj utrdil njeno tradicijo in pomen.

Ce pa je vreme tako prijetno in udobno kot letos, potem je to zagotovo dan, ko se nekoliko utrujenih nog, a zadovoljen in duševno napolnjen vrne človek domov.

Foto: R. Ušaj

Blagoslov na koncu poti